

ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนตลาดลาดชะโด

Latchado Community learning center

ธนกร โพนืหนูช

Thanakorn Phonuch

วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2560

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตลาดลาดชะโด
นักศึกษา นายธนกร โพธิ์นุช
หลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
ปีการศึกษา 2560
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐวุฒิ อัสวโกวิทวงศ์

คณะกรรมการดำเนินงานวิทยานิพนธ์

ประธานคณะกรรมการ	
อาจารย์ ชีรบูลย์ ฉลองมณีรัตน์	
คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์	
คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา	คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐวุฒิ อัสวโกวิทวงศ์	
อาจารย์จรรยา ผลประเสริฐ	
อาจารย์ทงศักดิ์ รัตนสุคนธ์	

โดยคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบและผ่านการสอบแล้ว เมื่อวันที่ 13 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2560

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(อาจารย์ ชีรบูลย์ ฉลองมณีรัตน์)

คณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตลาดลาดชะโด
ชื่อนักศึกษา	นายธนกร โพธิ์นุช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.ณัฐวุฒิ อัครโกวิทวงศ์
หลักสูตร	สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

ตลาดชะโด ตั้งอยู่ที่ริมคลองลาดชะโด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วยเรื่องแถวที่ใช้ในการค้าขายแบบพื้นถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศวิทยาของของถิ่นเป็นสำคัญ และยังมีประเพณีและวัฒนธรรมมากมาย ที่มีการสืบทอดต่อกันมา

การศึกษามีวัตถุประสงค์จะอนุรักษ์และฟื้นฟูในตลาดและชุมชนมีการพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้ตลาดที่มีการซบเซาลงจากแต่ก่อนที่มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมากให้กลับมามีความเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง โดยการพัฒนาเชิงอนุรักษ์เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในตัวชุมชนเอง จากการที่สำรวจนั้นพบว่าตลาดลาดชะโดมีองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างที่มีค่าควรยั้งที่จะอนุรักษ์ไว้ อาทิ เช่น สถาปัตยกรรมเก่าแก่ ประเพณีที่มีเฉพาะที่ชุมชนนี้ ซึ่งผู้ศึกษามีแนวคิดว่าจะเพิ่มศูนย์การเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ ให้แก่ชุมชนเพื่อเป็นการ แนะนำ ชุมชน ในด้านต่างๆ เช่น วิถีการดำรงชีวิต อาชีพ วัฒนธรรมประเพณี ต่างๆ ที่ชุมชนชาวลาดชะโดนี้มี รวมทั้งสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ ทั้งนี้ โครงการจะเสมือนเป็นสหกรณ์ชุมชนก่อให้เกิดรายได้พัฒนาชุมชนสืบต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ทั้งในส่วนภาคการศึกษาข้อมูลและภาคออกแบบ จากบุคคลและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบคุณในความเมตตากรุณา ความเสียสละที่มีต่อข้าพเจ้าตลอดเวลาในการศึกษาออกแบบวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม จนสำเร็จลุล่วง เป็นผลงานวิทยานิพนธ์การออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สมบูรณ์ได้แก่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐวุฒิ อัครดกวิทวงศ์	(อาจารย์ที่ปรึกษา)
อาจารย์ปิยะ ไล่หลีกพาล	(คณะกรรมการใน)
อาจารย์ผศ.ธราดล เสถียรชัย	(คณะกรรมการใน)
อาจารย์จรรยา ผลประเสริฐ	(คณะกรรมการใน)
อาจารย์ทงศักดิ์ รัตนสุคนธ์	(คณะกรรมการใน)
นางอำพรรัตน์ ปิ่นทับทิม	
นายวิโรจน์ โพธิ์นุช	
นางสาววัชรินทร์ โพธิ์นุช	
นางสาวอตาวัลย์ ใหญ่เสมอ	
นางสาวพัสดราภรณ์ แก่นสาร	

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญรูป.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ณ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของศูนย์ส่งเสริมตลาด ชุมชนลาดชะโด.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	3

บทที่ 2 การศึกษาบริบท

2.1 การอภิปรายบริบทพื้นที่.....	4
2.1.1 วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา.....	4
2.1.2 ความหมายของตลาด.....	5
2.1.3 ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของที่ตั้ง.....	6
2.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดกับเวลา.....	8
2.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดกับพื้นที่.....	9
2.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดกับสินค้า.....	9
2.1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดกับผู้คน.....	9
2.1.8 การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและพื้นที่สำคัญทางวัฒนธรรม.....	10
2.1.9 การอนุรักษ์เมืองและชุมชนทางประวัติศาสตร์.....	10

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.10 หลักการและวัตถุประสงค์.....	11
2.1.11 ปฏิบัติการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม.....	13
2.1.12 การประเมินความสำคัญ.....	14
2.1.13 การวางแผนการจัดการ.....	14
2.1.14 การกำหนดรายการการจัดการ.....	14
2.1.15 การอนุรักษ์กายภาพสถาปัตยกรรม.....	14
2.1.16 รูปแบบของการบันทึกสภาพอาคาร.....	15
2.1.17 การบรรยายสภาพอาคาร.....	16
2.2 การเลือกและวิเคราะห์ที่ตั้ง.....	16
2.2.1 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ.....	16
2.2.2 สรุปเลือกโครงการที่ตั้ง.....	16
2.2.3 การวิเคราะห์ที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้.....	21
2.2.4 สรุปผลการเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ.....	29
2.2.5 การเข้าถึง.....	32
2.2.6 บริบทที่สำคัญรอบโครงการ.....	33
2.3 กรณีศึกษา.....	34
2.3.1 โรงแร ศาลา อยุทธยา (Sala Ayutthaya).....	34

บทที่ 3 การวิเคราะห์เนื้อหาโครงการ

3.1 การพัฒนาประเด็นและโจทย์การออกแบบ.....	40
3.1.1 นิเวศน์สิ่งแวดล้อม.....	40
3.1.2 นิเวศน์วัฒนธรรม.....	41
3.2 สรุปองค์ประกอบของความยั่งยืนที่นำไปใช้กับโครงการ.....	41

บทที่ 4 การนำไปใช้

4.1 การกำหนดโปรแกรม.....	42
4.1.1 การกำหนดโปรแกรม.....	42
4.1.2 การกำหนดองค์ประกอบโครงการ.....	42

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.1.3 การวิเคราะห์ผู้ใช้สอย.....	43
4.1.4 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย.....	44
4.1.5 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้สอย.....	48
4.1.6 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ.....	51
4.1.7 องค์ประกอบอื่นๆ.....	64
4.2 การนำไปใช้ในองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม.....	66
4.2.1 การใช้วัสดุ.....	66
4.2.2 การกำหนดโครงสร้างและการก่อสร้าง.....	67

บทที่ 5 การออกแบบ

5.1 แนวความคิดในการออกแบบ.....	69
5.2 แนวคิดในการออกแบบลักษณะความเป็นลาดชะโด.....	69
5.3 การวิเคราะห์การวางผัง.....	71
5.4 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ.....	71
5.5 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย.....	72
5.6 การพัฒนาแบบ.....	73
5.7 ผลงานออกแบบขั้นสุดท้าย.....	76
บรรณานุกรม.....	95
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	96

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 แสดงทำเลที่ตั้งของตลาดลาดชะโด.....	16
2.2 แสดงบริเวณตัวเลือกที่ตั้งโครงการ.....	17
2.3 แสดงตัวเลือกที่ตั้งโครงการ Site 1.....	18
2.4 แสดงตัวเลือกที่ตั้งโครงการ Site 2.....	19
2.5 แสดงตัวเลือกที่ตั้งโครงการ Site 3.....	19
2.6 แสดงที่ตั้งโครงการ Site 1.....	20
2.7 แสดงมุมมอง Site 1.....	21
2.8 แสดงมุมมอง Site 1.....	21
2.9 แสดงขอบเขตที่ตั้งโครงการ.....	21
2.10 แสดงขอบเขตที่ตั้งโครงการ Site 1 และมุมมองเข้าโครงการ.....	22
2.11 แสดงมุมมองที่ 1 เข้าหา Site 1.....	22
2.12 แสดงมุมมองที่ 2 เข้าหา Site 1.....	22
2.13 แสดงขอบเขตโครงการของ Site 1 และมุมมองออกนอกโครงการ.....	23
2.14 แสดงมุมมองที่ 1 ออกจาก Site 1.....	23
2.15 แสดงมุมมองที่ 2 ออกจาก Site 1.....	23
2.16 แสดงขอบเขตพื้นที่โครงการที่พัก Site 2.....	24
2.17 แสดงขอบเขตและเส้นทางของ Site 2.....	25
2.18 แสดงบริบทโดยรอบ Site 2.....	25
2.19 แสดงบริบทโดยรอบ Site 2.....	25
2.20 แสดงขอบเขตโครงการของ Site 2 และมุมมองออกนอกโครงการ.....	26
2.21 แสดงมุมมองที่ 1 ออกจาก Site 2.....	26
2.22 แสดงมุมมองที่ 2 ออกจาก Site 2.....	26
2.23 แสดงขอบเขตที่ตั้งโครงการ Site 2 และมุมมองเข้าโครงการ.....	27
2.24 แสดงมุมมองที่ 1 เข้าหา Site 2.....	27
2.25 แสดงมุมมองที่ 2 เข้าหา Site 2.....	27
2.26 แสดงขอบเขตพื้นที่ศูนย์หัตถกรรม Site 3.....	28
2.27 แสดงสรุปพื้นที่ตั้งโครงการ.....	29

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
2.28 แสดงทิศทางแดดลม.....	30
2.29 แสดงปริมาณน้ำริมคลอง.....	30
2.30 แสดงระดับน้ำเมื่อปี 2548 น้ำท่วมถึงระดับ 2.00 เมตร.....	31
2.31 แสดงตำแหน่งต้นไม้บน Site.....	31
2.32 แสดงเส้นทางการเข้าถึงชุมชนตลาดลาดชะโด.....	32
2.33 แสดงบริบทโดยรอบเส้นทางการเข้าถึงชุมชนตลาดลาดชะโด.....	34
2.34 แสดงบริบทโดยรอบเส้นทางการเข้าถึงชุมชนตลาดลาดชะโด.....	34
2.35 แสดงสถานที่สำคัญโดยรอบ.....	33
2.36 แสดงบริบทโดยรอบของวัดลาดชะโด.....	33
2.37 แสดงบริบทโรงเรียนวัดลาดชะโด.....	33
2.38 โรงแรม ศาลา อχυรยา.....	34
2.39 ห้อง Bedroom Duplex River View Suite.....	35
2.40 ห้อง Bedroom Pool Suite.....	35
2.41 ห้อง Deluxe River View Terrace.....	36
2.42 ห้อง Deluxe River View Suite.....	36
2.43 ห้อง Superior.....	37
2.44 ห้องอาหารภายนอก.....	37
2.45 ห้องอาหารภายใน.....	38
2.46 แปลนอาคารชั้น 1.....	38
2.47 แปลนอาคารชั้น 2.....	39
3.1 รูปด้านตึกแถวตลาดลาดชะโด.....	40
3.2 รูปวัสดุไม้.....	40
3.3 รูปวัสดุคอนกรีตหล่อสำเร็จ.....	40
3.4 รูปสี.....	41
4.1 ประเภทบอร์ด A 1.60 x 1.00 = 1.60.....	52
4.2 ประเภทบอร์ด B 4.10 x 4.00 = 16.40.....	53
4.3 ประเภทบอร์ด C 10.00 x 9.60 = 96.0.....	53

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.4 ประเภท Electronic Board A 3.40 x 1.20 x 0.90 = 4.08.....	54
4.5 ประเภท Electronic Board B 3.47 x 1.83 = 6.35.....	54
4.6 ประเภท Diorama A 4.30 x 2.00 = 8.60.....	55
4.7 ประเภท Model A 23.78 x 25.25 = 600.45.....	55
4.8 ประเภท Model B 18.29 x 17.30 = 316.41.....	56
4.9 ภาพแสดงพื้นที่ครัว.....	60
4.10 ภาพแสดงพื้นที่ส่วนกิจกรรมทำเรือจำลอง.....	61
4.11 ภาพแสดงพื้นที่ส่วนกิจกรรมทำดอกไม้ประดิษฐ์.....	61
4.12 ภาพแสดงพื้นที่ส่วนกิจกรรมทำผ้าหรีด.....	62
4.13 ภาพแสดงระบบการทำงานของระบบปรับอากาศ.....	64
4.14 ภาพแสดงระบบการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียแบบบึงประดิษฐ์.....	66
4.15 รูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น.....	66
4.16 วัสดุไม้.....	67
4.17 สี.....	67
4.18 แสดงตัวอย่างโครงสร้างแบบเสา-คาน.....	67
4.19 แสดงตัวอย่างโครงสร้างแบบแผ่นคอนกรีตสำเร็จ.....	68
5.1 ภาพแสดงแนวคิดของโครงการ.....	69
5.2 ภาพแสดงการวิเคราะห์การเดินทางในตลาด.....	70
5.3 ภาพแสดงลักษณะของอาคารในตลาดลาดชะโด.....	70
5.4 ภาพแสดงระดับน้ำและผลการออกแบบส่วนที่ปักเพื่อรองรับน้ำท่วม.....	70
5.5 แสดง zoning บริเวณทั้งหมดของ Site.....	71
5.6 แสดงเส้นทางเดินเชื่อมเข้าหา Site.....	72
5.7 แสดงฟังก์ชัน Diagram.....	72
5.8 แสดงวิเคราะห์เส้นทางรอบ Site.....	73
5.9 แสดงวิเคราะห์เส้นทางจักรยาน.....	73
5.10 แสดงวิเคราะห์สิ่งก่อสร้างในตลาด.....	74
5.11 แสดงวิเคราะห์พื้นที่ส่วนกลาง.....	74

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.12 แสดงวิเคราะห์พื้นที่ที่น้ำท่วมถึง.....	75
5.13 แสดง Plan	75
5.14 แสดง Plan ออกแบบให้เข้ากับบริบทเดิมที่มีต้นไม้.....	76
5.15 แสดง Master Plan	76
5.16 GROUND FLOOR PLAN.....	77
5.17 2nd FLOOR PLAN.....	78
5.18 3rd FLOOR PLAN.....	79
5.19 ROOF FLOOR PLAN.....	80
5.20 A – 1 FLOOR PLAN.....	81
5.21 A – 2 FLOOR PLAN.....	81
5.22 B – 1 FLOOR PLAN.....	82
5.23 B – 2 FLOOR PLAN.....	82
5.24 C – 1 FLOOR PLAN.....	83
5.25 D – 1 FLOOR PLAN.....	83
5.26 SECTION 01.....	84
5.27 SECTION 02.....	84
5.28 ELEVATION 01.....	85
5.29 ELEVATION 02.....	85
5.30 PERSPECTIVE.....	86
5.31 PERSPECTIVE.....	86
5.32 PERSPECTIVE.....	87
5.33 PERSPECTIVE.....	87
5.34 PERSPECTIVE.....	88
5.35 PERSPECTIVE.....	88
5.36 PERSPECTIVE.....	89
5.37 PERSPECTIVE.....	89
5.38 PERSPECTIVE.....	90

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.39 PERSPECTIVE.....	90
5.40 หุ่นจำลอง.....	91
5.41 หุ่นจำลอง.....	91
5.42 หุ่นจำลอง.....	92
5.43 หุ่นจำลอง.....	92
5.44 หุ่นจำลอง.....	93
5.45 หุ่นจำลอง.....	93
5.46 หุ่นจำลอง.....	94
5.47 หุ่นจำลอง.....	94

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สรุปคะแนนการเลือกที่ตั้งโครงการ (ศูนย์การเรียนรู้).....	20
2.2 สรุปคะแนนการเลือกที่ตั้งโครงการ (ที่พัก).....	24
4.1 แสดงบุคลากรภายในโครงการ.....	45
4.2 แสดงขนาดพื้นที่ส่วนบริหาร.....	51
4.3 แสดงส่วนบริการและประชาสัมพันธ์.....	53
4.4 แสดงนิทรรศการ.....	56
4.5 แสดงส่วนจัดเตรียมนิทรรศการ.....	57
4.6 แสดงส่วนบริการอาคาร	58
4.7 แสดงส่วนที่พัก.....	59
4.8 แสดงส่วนสนับสนุนโครงการ.....	62
4.9 พื้นที่จอดรถ.....	63

สารบัญ แผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
4.1 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบโครงการ.....	47
4.2 แสดงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการ.....	48
4.3 แสดงพฤติกรรมของผู้มาติดต่อ.....	48
4.4 แสดงพฤติกรรมของผู้มาเข้าพัก.....	49
4.5 แสดงพฤติกรรมของนักเรียน / นักศึกษา.....	49
4.6 แสดงพฤติกรรมของนักวิชาการ.....	50
4.7 แสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ทั่วไป.....	50

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาโครงการ

ตลาดน้ำและตลาดบกริมน้ำ เป็นปรากฏการณ์ของสังคมไทยภาคกลาง ซึ่งแต่เดิมผู้นิยามตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำ ใช้การสัญจรทางน้ำเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลัก สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสายน้ำในวิถีชีวิตคนไทย โดยสถาปัตยกรรมตลาดและเรือนแถวค้าขายแบบพื้นถิ่นนั้นเป็นองค์ประกอบทางกายภาพที่สำคัญบ่งบอกถึงความเป็นตลาด รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของเรือนแถวค้าขายแบบพื้นถิ่นนั้นมิได้กำเนิดตามแนวทางของวงจรรูปร่างดังเช่นตลาดและศูนย์การค้าที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่มีจุดกำเนิดมาจากชีวิตและความสัมพันธ์ของการดำรงชีวิตสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาท้องถิ่นเป็นสำคัญ ปัจจุบันตลาดน้ำและตลาดบกริมน้ำ ลดความสำคัญลงไปมากนับตั้งแต่มีการตัดถนนซึ่งเป็นระบบคมนาคมใหม่ที่เข้ามาแทนที่การสัญจรทางน้ำ ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนไปตามเส้นทางที่สร้างขึ้นใหม่ การกระจายตัวของตลาดจึงเป็นไปในรูปของตลาดสตริตริมถนนมากขึ้น จนกระทั่งในปัจจุบันรูปแบบของการซื้อขายไม่ได้ยึดติดกับตลาดเพียงอย่างเดียว แต่มีร้านค้าห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ จำนวนมาก ตลาดน้ำและตลาดบกริมน้ำจึงลดความสำคัญไปตามกาลเวลา

ภายใต้กระแสการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกระแสหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในช่วง ๒๐-๓๐ ปีมานี้ เกิดแนวคิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเป็นสินค้าขายการท่องเที่ยว ตลาดน้ำและตลาดบกริมน้ำหลายแห่งถูกพลิกฟื้นและประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของ ตลาดเก่า หรือ ตลาดโบราณ เพื่อตอบสนองต่อการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย แต่ในขณะเดียวกันกระแสการท่องเที่ยวก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของตลาดเพื่อรองรับสถานการณ์การท่องเที่ยว มีการปรับปรุงรูปแบบของสินค้าจากเดิมที่เน้นผลผลิตและเครื่องมือเครื่องใช้ทางการประมงและการเกษตร มาเป็นสินค้าที่มีความหลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น เกิดบริการรูปแบบใหม่ขึ้นมาเพื่อตอบสนองกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น

โฮมสเตย์ เป็นต้น รวมไปถึงความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่าง ตลาด กับ ผู้คน พ่อค้าแม่ค้าทำหน้าที่เสมือนตัวละครสำคัญที่เป็นจุดขายของการท่องเที่ยว โดยมีสถาปัตยกรรมตลาดและเรือนแถวค้าขายเป็นฉากที่แสดงถึงความสำคัญทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างการท่องเที่ยว ถือเป็น การสร้างความหมายใหม่ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การใช้อยู่ของสถาปัตยกรรมนั้น ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอีกประการหนึ่งด้วย

ความสำคัญของพื้นที่ศึกษา ตลาดลาดชะโด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ในคลองลาดชะโด หรือ คลองบางคี่ เป็นชุมชนที่รัชกาลที่ ๕ เคยเสด็จมา ครั้งที่เสด็จ

ประพาสต้นมาจากคลองบางยี่หน เพื่อออกแม่น้ำเจ้าพระยาที่ชัยนาท แล้วไปต่อรถไฟที่อำเภอบางปะอิน ลักษณะของตลาดเป็นแบบท่าเรือศูนย์รวมของการคมนาคมทางน้ำในอดีต มีลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมที่กล่าวได้ว่าเป็นภูมิปัญญาอันชาญฉลาดในการอยู่อาศัยที่พึงพิงกับนิเวศวิทยาได้อย่างดี ตัวเรือนค้าขายเป็นเรือนไม้สองชั้นมีเรือนแถวค้าขายราว ๙๐ ห้อง ตลาดชะโดได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๙ ประเภทชุมชนพื้นถิ่น จากสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยตลาดตลาดชะโดมีพัฒนาการที่น่าสนใจ แบ่งได้ ๔ ช่วงโดยสังเขป ดังนี้

เรือนแพค้าขาย : ก่อนปี พ.ศ.๒๔๙๗ ตลาดตลาดชะโดพัฒนามาจากเรือนแพค้าขายของชาวจีนแต้จิ๋ว ที่เข้ามาค้าขายแต่ตั้งรกรากมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมเป็นตลาดที่พ่อค้าชาวจีนล่องเรือมาค้าขายสินค้า และพักอาศัยอยู่บนเรือ จนขยับขยายสร้างเป็นแพเป็นทั้งที่พักและที่ค้าขาย ซึ่งแต่เดิมตั้งอยู่บริเวณหน้าวัดตลาดชะโด

ก่อตั้งตลาด : ปี พ.ศ.๒๔๙๗ ในยุคของจอมพล ป.พิบูลสงคราม การค้าขายของบรรดาแพสินค้าเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก ทำให้สถานที่เริ่มคับแคบชาวจีนเจ้าของแพสินค้าได้ร่วมกันเพื่อสร้างตลาดตลาดชะโดขึ้น โดยวัดตลาดชะโดมอบที่ดินให้เพื่อสร้างตลาด

การตัดถนน : ปี พ.ศ.๒๕๒๖ ถึง ๒๕๒๗ ช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองมาเป็นแบบสภานิติบัญญัติ มีการตัดถนนเปลี่ยนการสัญจรทางน้ำมาเป็นทางบกมีการตัดถนนสายผักไห่-สุพรรณบุรี รวมถึงถนนสายเอเชียซึ่งเป็นทางหลักที่ให้เดินทางมากรุงเทพฯ ถือเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของตลาดตลาดชะโดที่ค่อยๆ ชบเซาลงไป

ยุคพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว : ปี พ.ศ.๒๕๒๑ ทางเทศบาลตำบลตลาดชะโดและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พยายามพลิกฟื้นตลาดตลาดชะโดอีกครั้งด้วยการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนชาวดลาดน้ำ โดยตลาดจะเปิดทุกวันเสาร์ และอาทิตย์ ตั้งแต่ ๐๙.๐๐ ถึง ๑๗.๐๐ น. ซึ่งปัจจุบันกลับชบเซาลง

ซึ่งประเด็นดังกล่าว นำมาสู่การศึกษาการจัดการเชิงอนุรักษ์ตลาดตลาดชะโด โดยทำการศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะทางสถาปัตยกรรมของตลาดตลาดชะโด รวมถึงกระบวนการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวที่ผ่านมาเป็นไปอย่างไร เฝ้าดูปัญหาของการจัดการในเรื่องใดบ้าง เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการ และเสนอแนะแนวทางการจัดการเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนสมควรเป็นอย่างไร โดยใช้กรอบคิดของการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในฐานะทรัพยากรทางวัฒนธรรมบนฐานคิดแบบองค์รวมที่บูรณาการกระบวนการความสัมพันธ์ที่พึงพิงอิงอาศัยทำนุบำรุงซึ่งกันและกัน ซึ่งการอนุรักษ์มิได้เป็นเพียงการกำหนดแนวทางจากสภาพทางกายภาพของสถาปัตยกรรมที่หลงเหลือให้พบเห็นในปัจจุบันเท่านั้น แต่เป็นการศึกษาเรื่องราวอันเป็นบริบทที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมนั้น ซึ่งดำเนินมา

เป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่ประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน พร้อมยังต้องการเพื่ออนาคตด้วยเพื่อให้เกิดแนวทางการจัดการในรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์ของศูนย์ส่งเสริมตลาด ชุมชนลาดชะโด

- 1.1.1 เพื่ออนุรักษ์ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของ ตลาดลาดชะโดเอาไว้
- 1.1.2 เพื่ออนุรักษ์ตลาดลาดชะโดและอยู่ได้ด้วยชุมชนอย่างยั่งยืน
- 1.1.3 เพื่อพัฒนารูปแบบที่พักอาศัยให้สอดคล้องกับบริบทน้ำ
- 1.1.4 เพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ของชุมชนลาดชะโดในสมัยก่อน
- 1.1.5 เพื่อเป็นศูนย์กลาง และ สร้างรายได้ ของชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะทางสถาปัตยกรรมของ ตลาดลาดชะโด
- 1.2.2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงอนุรักษ์ตลาดลาดชะโดอย่างยั่งยืน
- 1.2.3 เพื่อศึกษาการพัฒนารูปแบบที่พักอาศัยให้สอดคล้องกับบริบทน้ำ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่ของการศึกษา คือ ตลาดลาดชะโด ตั้งอยู่ที่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่ตลาดประกอบไปด้วยเรือนแถวค้าขายราว ๘๐ ห้อง หน้าที่ใช้สอยมีทั้งการประกอบกิจการ ค้าขาย อยู่อาศัย พื้นที่ส่วนกลาง และห้องที่ไม่มีการใช้งาน

บทที่ 2

การศึกษาบริบท

2.1. การอภิปรายบริบทพื้นที่

การศึกษาเรื่อง “การจัดการเชิงอนุรักษ์ตลาดสดชะโด” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเชิงอนุรักษ์ตลาดสดชะโดอย่างยั่งยืนตลอดจนเสนอแนะ แนวทางการจัดการเชิงอนุรักษ์ตลาดสดชะโดอย่างยั่งยืนที่เหมาะสม ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ ศึกษา ทบทวน ทำความเข้าใจ และสรุปประเด็นสำคัญของ แนวคิด ทฤษฎี รวมไปถึงระเบียบปฏิบัติที่ เกี่ยวข้องอยู่ ๔ ประเด็นหลัก คือ การศึกษาคูณค่าและความสำคัญของตลาดและเรือนค้าขายพื้น ถิ่น ในลักษณะของระบบความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม แนวคิดและวิธีปฏิบัติ ในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม จัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อทำ ความเข้าใจในหลักคิดและวิธีปฏิบัติในการจัดการ นำไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในการ จัดการตลอดจนเสนอแนะวิธีการจัดการเชิงอนุรักษ์สถาปัตยกรรมตลาดเก่าเพื่อการท่องเที่ยวที่ เหมาะสมต่อไป การศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวข้อนั้น จึงได้แบ่งประเด็นการศึกษาให้สอดคล้อง

2.1.1 วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา โดยแบ่งเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ตลาด เรือนค้าขายพื้นถิ่น ระบบความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม

ความหมายของตลาด

ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของที่ตั้ง

ชีวิตและความเชื่อ การอยู่การค้า

ส่วนที่ ๒ การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและพื้นที่สำคัญทางวัฒนธรรม

แนวคิดและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม

ปฏิบัติการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม

ส่วนที่ ๓ การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ส่วนที่ ๔ ทฤษฎีและแนวคิดในการจัดการ

การพัฒนาที่ยั่งยืน

เศรษฐกิจพอเพียง

ตลาดน้ำและตลาดบกริมน้ำ เป็นปรากฏการณ์ของสังคมไทยภาคกลาง ซึ่งแต่เดิมผู้คนนิยมตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำ ใช้การสัญจรทางน้ำเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลัก สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสายน้ำในวิถีชีวิตคนไทย โดยสถาปัตยกรรมตลาดและเรือนแถวค้าขายแบบพื้นถิ่นนั้นเป็นองค์ประกอบทางกายภาพที่สำคัญบ่งบอกถึงความเป็นตลาด รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของเรือนแถวค้าขายแบบพื้นถิ่นนั้นมิได้กำเนิดตามแนวทางของวงจรรฐกิจดังเช่น ตลาดและศูนย์การค้าที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่มีจุดกำเนิดมาจากชีวิตและความสัมพันธ์ของการดำรงชีวิต สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาท้องถิ่นเป็นสำคัญ

2.1.2 ความหมายของตลาด

ตลาด หมายถึง ที่ชุมนุมเพื่อซื้อขายของต่างๆ และหรือ สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสดประกอบหรือปรุงแล้ว หรือของเสียบางอย่าง ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒: ๔๓๓)

ตลาด หมายถึง สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผักผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสียบางอย่าง ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณที่ซึ่งจัดไว้สำหรับผู้ค้าใช้เป็นชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด และให้หมายความรวมถึงตลาดนัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๙: ๑๔)

คำว่า ตลาด มีความหมายว่า แหล่งค้าขายแลกเปลี่ยน เป็นการชุมนุมกันทางสังคม แลกเปลี่ยนสินค้า และหมายถึงสถานที่ที่มนุษย์มาชุมนุมกันเพื่อค้าขาย หรือการแลกเปลี่ยนสินค้า โดยการค้าขายของไทยในสมัยโบราณส่วนใหญ่เป็นการค้าขายทางน้ำ เนื่องจากการใช้ชีวิตผูกพันอยู่กับการสัญจรทางน้ำเป็นสำคัญ โดยมีประวัติศาสตร์ที่ได้กล่าวถึงตลาดในสมัยต่างๆ ดังนี้ (อุตม เขยกีวงศ์, ๒๕๕๒)

สมัยสุโขทัย ได้มีข้อความในจารึกไว้ว่า “เมืองตีนนอนสุโขทัยนี้มีตลาดปสาน มีพระอนนะ มีปราสาท มีป่าหมากพร้าว มีป่าหมากกลาง มีไธนา มีถิ่นฐาน...” จารึกนี้แสดงให้เห็นว่าตลาด ได้เกิดและมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย

สมัยอยุธยา มีตลาดบกตั้งอยู่ตามแหล่งชุมชน ชื่อที่ตั้งขึ้นตามลักษณะของสินค้าที่วางขาย ส่วนตลาดน้ำนั้นจะอยู่บริเวณคลอง ปากน้ำต่าง ๆ เช่น ป่าตะกั่ว ขายลูกแห รวมตลอด

ถึงสิ่งที่ทำมาจากตะกั่ว ป่าผ้าไหม ขายผ้าไหม ป่ามะพร้าว ขายมะพร้าว ป่าฟูก ขายสินค้าที่ เกี่ยวข้องกับที่นอน เป็นต้น (อุดม เขยวงศ์, ๒๕๕๒)

ตลาด หมายถึง แหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าของคนไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงและ พัฒนา ทั้งในด้านที่ตั้ง รูปแบบ ตลอดจนประเภทของสินค้า ตามสภาพแวดล้อมทั้งทาง กายภาพและสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนความก้าวหน้า ทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเปลี่ยนไปในแต่ละสมัย

2.1.3 ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของที่ตั้ง

สังคมไทยภาคกลาง แต่เดิมผู้คนนิยมตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำ เพราะลำน้ำคือเส้นทาง สำคัญที่สำคัญ ตลาดน้ำและตลาดบกริมน้ำสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสายน้ำในวิถีชีวิต คนไทยที่ส่วนใหญ่แล้วดำเนินชีวิตและหาเลี้ยงชีพด้วยการเป็นเกษตรกร เมื่อเกษตรกรได้ผล ผลิตออกมาแล้ว ก็จะนำผลผลิตเหล่านั้นมาซื้อขายแลกเปลี่ยนในสถานที่ที่สะดวกเหมาะสมแก่ การติดต่อเดินทาง ซึ่งก็คือในท้องน้ำนั่นเอง ดังนั้น สินค้าที่วางขายในตลาดจึงเป็นผลผลิตทาง การเกษตรและประมง โดยใช้เรือแพเป็นพาหนะนำสินค้าไปส่งยังแหล่งรับซื้อหรือจัดนัดพบ ซึ่ง มักจะเกิดขึ้นตามบริเวณปากคลองหรือบริเวณจุดตัดของคลองซอยต่างๆ ตลาดน้ำและตลาด บกริมน้ำ ลดความสำคัญลงไปมากนับตั้งแต่มีการตัดถนนซึ่งเป็นระบบคมนาคมใหม่ที่เข้ามา แทนที่การสัญจรทางน้ำ ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนไปตามเส้นทางถนนที่สร้างขึ้นใหม่ การ กระจายตัวของตลาดจึงเป็นไปในรูปของตลาดสตรีมถนน จนกระทั่งในปัจจุบัน รูปแบบของการ ซื้อขายไม่ได้ยึดติดการตลาดเพียงอย่างเดียว แต่มีร้านค้า ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ จำนวนมา ตลาดน้ำและตลาดบกริมน้ำจึงลดความสำคัญไปตามกาลเวลา ตลาดที่ยังเหลืออยู่ ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน มีการปรับปรุงรูปแบบสินค้า จากเดิมที่เน้นผลผลิต และเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตรและประมง มาเป็นสินค้าที่มีความ หลากหลาย เช่นของฝาก ของที่ระลึก อาหารที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น

จุดกำเนิดของสถาปัตยกรรมตลาดและเรือนค้าขาย ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบทาง กายภาพของตลาดที่สำคัญมีลักษณะเหมือนกันแทบทั้งหมด คือ เริ่มจากพื้นที่ริมแม่น้ำ ลำ คลองที่มีเรือขนส่งสินค้าทั้งเล็กและใหญ่ขึ้นล่องอยู่เป็นประจำประกอบกับลักษณะการตั้งถิ่น ฐานของคนไทย และกลุ่มชาติพันธุ์ไทอื่น ที่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งในประเทศไทยนั้น แหล่ง ที่ตั้งแรกที่เลือกคือริมน้ำ ไม่ว่าจะเป็น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ก็ตาม เพราะต้องอาศัยน้ำใน การดำรงชีวิตทั้งอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร โดยนอกจากคนไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ไท อื่นๆ รวมทั้งมอญ เขมร แล้วยังมีกลุ่มคนจีนที่เคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานผสมผสานอยู่ เช่นเดียวกัน และส่วนหนึ่งของคนจีนในอดีตจะเข้ามาร่วมในฐานะพ่อค้าเรือเร่ นำสินค้ามาขาย ตามหมู่บ้านและรับซื้อข้าวเปลือกจากชาวบ้านและบางส่วนจะเข้ามาอยู่ร่วมในชุมชน โดย

รับจ้างทั่วไปในช่วงแรก ปลูกผัก และค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น กาแฟ ร้านชำขายของใช้ที่จำเป็น และเมื่อมีทุนรอนมากขึ้นก็ขยายกิจการโดยเฉพาะโรงสีข้าวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ริมน้ำ ซึ่งสามารถขนส่งสินค้าได้โดยสะดวก ซึ่งเห็นได้ชัดว่าในความสัมพันธ์ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับสภาพแวดล้อมของแหล่งที่ตั้งนี้ โดยปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการค้าทางน้ำหรือตลาดน้ำมี ๔ ปัจจัย คือ

1. สภาพแวดล้อม ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ลุ่ม มีแม่น้ำลำคลอง ทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและ การขุดโดยแรงของมนุษย์ เป็นสิ่งกำหนดรูปแบบการเป็นอยู่ของประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนในบริเวณนั้นมาก

2. ที่ตั้งชุมชน มีชุมชนอยู่ในบริเวณใกล้เคียงมากพอสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือถ้าตั้งอยู่ในจุดผ่านของชุมชนอื่น ๆ ก็จะมีส่วนต่อของการขยายตัวของตลาดน้ำนั้นได้มากขึ้น

3. เส้นทางคมนาคม ตลาดน้ำจะเกิดขึ้นได้ก็หมายความว่าสถานที่นั้นต้องมีการเดินทางไปมาของประชาชนโดยอาศัยทางน้ำเป็นหลัก หรือสมาชิกในสังคมนั้นมีวิถีชีวิตแบบที่ต้องพึ่งพาแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเดินทางก็จะมีเรือชนิดต่าง ๆ เป็นพาหนะช่วยให้ได้รับความสะดวกสบายต่อการเป็นอยู่และการประกอบอาชีพ

4. ลักษณะอาชีพ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ถ้ามีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันโดยเฉพาะในกรณีที่มีการเพาะปลูกพืชที่เป็นอาหารหลักหรือที่จำเป็นต่อชีวิต ก็จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้ากันเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ไม่สามารถผลิตได้เองในท้องถิ่น

ชีวิตและความเชื่อ การอยู่และการค้า

ชุมชนที่เป็นชุมชนค้าขายส่วนใหญ่เริ่มจากเรือค้าขายและคนจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ซึ่งแต่งงานกับคนไทยในชุมชน ประกอบอาชีพ แลกหน่อลูกหลานไทยเชื้อสายจีน ซึ่งมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการขยายตัวของชุมชน เมื่อมีการผสมผสานการอยู่ระหว่างคนจีน คนไทยและลูกหลานไทย-จีน ในชุมชนซึ่งใช้ทั้งค้าขายและพักอาศัย คนจีนที่อยู่ในชุมชนยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้ เช่น การมีศาลเจ้า การเซ่นไหว้บรรพบุรุษ เป็นต้น

วงจรชีวิตของชาวบ้านในชุมชนค้าขายพื้นถิ่นนั้น เป็นชีวิตที่ไม่แยกการค้าขายออกจากการอยู่อาศัยเหมือนศูนย์การค้าและธุรกิจที่เห็นกันอยู่ดาษดื่นในปัจจุบัน แต่เป็นชีวิตที่มีวงจรที่ต่อเนื่องตลอด ๒๔ ชั่วโมง นอกจากวงจรชีวิตการอยู่ตามปกติแล้วชีวิตของผู้คนในตลาดและเรือนแถว ยังเคารพการใช้พื้นที่ร่วมกันโดยไม่มีปัญหาการแสดงความเป็นเจ้าของ เช่น การใช้ท่าเรือขนส่งและโดยสารร่วมกัน ท่าเรือของตลาดมีทั้งท่าเรือกิ่งสาธารณะ และท่าเรือของบ้านที่ตั้งอยู่ติดน้ำ บ้านที่อยู่ห่างไกลสามารถใช้ท่าเรือร่วมกันได้ด้วยความสะดวก เพื่อ ในการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะผู้คนในชุมชน ตลาด

และเรือนค้าขายแบบพื้นถิ่น พบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการอยู่ที่มีลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. ความใกล้ชิด และความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนบ้าน
2. ความคล่องตัวในการใช้พื้นที่กลางร่วมกัน เช่น เกือบของ และท่าเรือ เป็นต้น
3. การปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยในพื้นที่เมื่อมีการใช้งานกันต่างเวลา ซึ่งเป็นการใช้สอยที่คล่องตัวและสนองความต้องการคนในชุมชน

การค้าขายของตลาดแต่ละแหล่งที่ตั้ง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกันจะพบทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ความเหมือน คือ ลักษณะสินค้าที่เป็นพื้นฐานการค้าดำรงชีวิตจะเหมือน ๆ กัน เช่น ของใช้ประจำวัน ของชำ และอาหาร ความต่าง คือ ลักษณะการค้าหรือสินค้าที่เป็นหลัก หรือสินค้าที่ขึ้นชื่อของแต่ละแห่งจะต่างกัน และสิ่งนี้จะเป็นตัวดึงดูดให้คนต่างชุมชนเข้ามาซื้อของในตลาดซึ่งเป็นของที่ชุมชนตนเองไม่มี ตลาดน้ำมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยมีสาเหตุการเปลี่ยนแปลงอยู่ ๒ ประการสำคัญ คือ

1. การตัดถนน เป็นการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในเมือง ซึ่งมีผลให้แม่น้ำลำคลองลดความสำคัญลง ตลาดที่เคยอยู่ในน้ำก็ยกขึ้นบก กลายเป็นตลาดสดริมถนนแทน ตลาดน้ำดั้งเดิมจึงค่อย ๆ หายไป

2. กระแสของการท่องเที่ยว กระแสหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยในช่วง ๒๐-๓๐ ปีมานี้ คือ การท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ตลาดน้ำเปลี่ยนแปลง ด้วยการปรับรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวจากการเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จึงเกิดความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ของตลาดน้ำ ทำให้ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยแบ่งเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้

2.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดกับเวลา

ตลาดน้ำหรือตลาดบกริมน้ำ ในอีกลักษณะหนึ่งคือ ตลาดน้ำ เพราะไม่ได้มีเป็นประจำทุกวัน ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจและจดจำกันในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาด จึงมีภาษาเรียกกันในหมู่บ้าน"นัด" เช่น ตลาดนัดท่าคา ซึ่งจะมี ๖ ครั้งใน ๑ เดือน ได้แก่ วันขึ้น ๒ ค่ำ ๗ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ และวันแรม ๒ ค่ำ ๗ ค่ำ และ ๑๒ ค่ำ เป็นต้น เหตุผลก็เพราะต้องการให้สอดคล้องกับวันนัดของตลาดอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง ในยุคที่กระแสของการท่องเที่ยวเข้ามามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดนั้นส่งผลให้เวลาในการติดตลาดแบบเดิมเปลี่ยนแปลงไป เช่น ตลาดดำเนินสะดวกในปัจจุบันเปลี่ยนมาติดตลาดทุกวัน จากเดิมที่ขายช่วงเช้ามีด ก็ขยายเวลาเป็นตั้งแต่ ๐๗.๐๐-๑๒.๐๐ น. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

2.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดกับพื้นที่

นอกจากเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว การท่องเที่ยวยังส่งผลต่อความสัมพันธ์ในแง่ของพื้นที่ด้วย เช่น บริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก มีทั้งคลองใหญ่และคลองเล็กคลองน้อยสายต่าง ๆ ที่ตัดชอยออกมาและมีชุมชนอาศัยอยู่หนาแน่น ดังนั้น ตลาดน้ำแต่เดิมกระจายเป็นกลุ่ม ๆ เช่น นัดปากคลองกอไผ่ นัดคลองศรี เป็นต้น แต่เมื่อปรับรูปแบบมาตอบรับการท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็ปรับมาเพื่ออำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว มีการจัดพื้นที่สำหรับจอดรถทัวร์ การแย่งชิงพื้นที่ในการให้บริการทำขึ้น-ลงเรือ ซึ่งถือเป็นความเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ของตลาดอย่างหนึ่ง อีกบริการที่ถือเป็นการใช้สอยพื้นที่แบบใหม่คือ การจัดบริการให้นักท่องเที่ยวได้พักอยู่ร่วมกับคนในหมู่บ้าน หรือโฮมสเตย์(Home Stay) เป็นต้น

2.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดกับสินค้า

สินค้า เป็นสิ่งหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด จากเดิมสินค้าที่วางขายในตลาดน้ำจะเป็นผลผลิตทางการเกษตรและการทำประมง ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรและประมงเป็นส่วนใหญ่ ปรับเปลี่ยนมาเป็นของฝาก ของที่ระลึก สำหรับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการปรับชนิดของอาหารให้มีความหลากหลายมากขึ้น เป็นต้น

2.1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดกับผู้คน

1. พ่อค้า แม่ค้า แต่เดิมเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เชื่อมระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นภายในชุมชนหรือระหว่างชุมชน ในปัจจุบันพ่อค้าแม่ค้ายังทำหน้าที่เสมือนตัวละครสำคัญที่เป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว

2. ชาวบ้านในชุมชน มีการปรับบทบาทด้วยเช่นกัน จากเดิมที่เป็นผู้มีบทบาทในด้านการผลิตเพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันการผลิตของชาวบ้าน เช่น การเกษตร การประมง ถือได้ว่าเป็นสินค้าให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเที่ยวชมได้โดยตรง

3. ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทอันเนื่องมาจากกระแสการท่องเที่ยว เช่น กลุ่มลูกจ้างที่เข้ามาทำงานให้กับเจ้าของธุรกิจ โดยได้รับเงินเดือนเป็นค่าตอบแทน เช่น ลูกจ้างขายของที่ระลึก หรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่พายเรือรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

4. หน่วยงานราชการ ปัจจุบันหน่วยงานราชการเข้ามาเกี่ยวข้องกับตลาดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง นับตั้งแต่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำในช่วงที่ผ่านมา นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

5. ประชาคมในท้องถิ่น กระแสการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนกำลังอยู่ในกระแสนิยม ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ เริ่มมีการรวมกลุ่มกันเป็นประชาคม เพื่อร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชนของตน (กิตติพร ใจบุญ.๒๕๔๙:๒๐-๗๘)

2.1.8 การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและพื้นที่สำคัญทางวัฒนธรรม

การอนุรักษ์มิได้เป็นเพียงการกำหนดแนวทางจากสภาพทางกายภาพของสถาปัตยกรรมที่หลงเหลือให้พบเห็นในปัจจุบันเท่านั้น แต่เป็นการศึกษาเรื่องราวอันเป็นบริบทที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมนั้น ซึ่งดำเนินมาเป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนาน ตั้งแต่ประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบันพร้อมยัง ต้องคิดการเพื่ออนาคตด้วย (อรศิริ ปาณินท์, ๒๕๒๘) อันถือได้ว่าการอนุรักษ์เป็นกระบวนการในเชิงพลวัตให้เกิดการดำรงอยู่ของสถาปัตยกรรมร่วมกับความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้อย่างสง่างาม โดยในการศึกษาการจัดการเชิงอนุรักษ์ตลาดลาดชะโดในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาการอนุรักษ์เรือนค้าขายแบบพื้นถิ่นในฐานะทรัพยากรทางวัฒนธรรมบนฐานคิดแบบองค์รวมที่บูรณาการกระบวนการความสัมพันธ์ที่พึงพึงอิงอาศัยทำนุบำรุงซึ่งกันและกัน (สายันต์ ไพเราะภูจิตร, ๒๕๕๐:๕) ซึ่งนอกจากจะให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ในคุณค่าเชิงกายภาพของสถาปัตยกรรมแล้ว ยังหมายรวมถึง ผู้คน ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศวิทยา ที่สัมพันธ์อยู่กับสถาปัตยกรรมนั้น

2.1.9 การอนุรักษ์เมืองและชุมชนทางประวัติศาสตร์

นอกจากกฎบัตรนานาชาติที่ได้กล่าวถึงแนวคิดและระเบียบวิธีที่เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในทางกายภาพ ยังมีกฎบัตรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์เมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ หรือที่รู้จักกันในชื่อของวอชิงตันชาเตอร์ ๑๙๘๗ ที่ได้ขยายความหมายและความสำคัญในการอนุรักษ์ให้กว้างออกไปในระดับชุมชนเมือง ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่ถูกแปลและเผยแพร่โดย อีโคโมสไทย สามารถสรุปได้ใจความโดยสังเขปได้ดังนี้
คำนำและคำจำกัดความ

1. ชุมชนเมือง ไม่ว่าจะเป็นชุมชนที่พัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามกาลเวลาหรือชุมชนที่เจริญขึ้นตามแผนพัฒนา เป็นสิ่งแสดงถึงความหลากหลายของสังคมในประวัติศาสตร์

2. กฎบัตรฉบับนี้เกี่ยวข้องกับครอบคลุมพื้นที่ชุมชนประวัติศาสตร์ทั้งใหญ่และเล็ก ทั้งเมืองและในกลางเมืองหรือย่านประวัติศาสตร์ รวมถึงสภาพแวดล้อมของพื้นที่ทั้งที่เป็นธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น นอกเหนือจากบทบาทความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์แล้วพื้นที่เหล่านี้ยังเป็นแหล่งรวมคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนด้วย ทุกวันนี้พื้นที่เหล่านี้หลายแห่งกำลังถูกคุกคาม ทำให้เสื่อมลงทางกายภาพ

3. จากการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ดังกล่าวซึ่งมักจะนำไปสู่ความสูญเสียทั้งทางด้านวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (ICOMOS) เล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องกำหนดกฎบัตรระหว่างประเทศสำหรับเมืองและชุมชนเมืองทางประวัติศาสตร์ ที่จะเสริมกฎบัตรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์และบูรณะโบราณสถาน หรือโดยทั่วไปถูกเรียกว่า กฎบัตรเวนิซ โดยจะอธิบายเพิ่มเติมถึงหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการที่จำเป็นต่อการอนุรักษ์เมืองและชุมชนเมือง ส่งเสริมให้เกิดความกลมกลืนของทั้งวิถีชีวิตความเป็นส่วนตัวและสังคมชุมชนในพื้นที่นั้น ๆ และกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์สมบัติทางวัฒนธรรมซึ่งก่อให้เกิดความทรงจำแห่งมนุษยชาติ

4. ตามที่กำหนดในข้อแนะนำของยูเนสโก (UNESCO) ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองและบทบาทในปัจจุบันของพื้นที่ประวัติศาสตร์ และในเอกสารระหว่างประเทศอื่น ๆ นั้น การอนุรักษ์เมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ เป็นที่เข้าใจว่า หมายถึง ขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการปกป้องการอนุรักษ์ และการบูรณะเมือง โดยพื้นที่ดังกล่าว เทียบเท่ากับการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตร่วมสมัย

2.1.10 หลักการและวัตถุประสงค์

1. การอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์และชุมชนเมืองอื่น ๆ จะต้องผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของการวางผังเมือง ผังภูมิภาคในทุกๆระดับ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. คุณลักษณะที่ต้องสงวนไว้ประกอบด้วย ลักษณะทางประวัติศาสตร์ของเมือง และชุมชนเมือง ตลอดจนองค์ประกอบทางวัตถุและจิตใจซึ่งแสดงถึงลักษณะทางประวัติศาสตร์นี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

2.1 รูปแบบแผนผังของเมืองที่เห็นได้จากการแบ่งพื้นที่ดินและโครงข่ายถนน

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารและพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่ง

2.3 รูปลักษณ์ภายในและภายนอกของอาคารที่เห็นได้จากสัดส่วน ขนาด รูปแบบ การก่อสร้าง วัสดุ สี และการตกแต่ง

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหรือชุมชนเมืองและแหล่งที่ตั้งที่แวดล้อมอยู่ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

2.5 การใช้สอยที่หลากหลายที่มีอยู่ในเมือง หรือชุมชนเมือง ตามกาลเวลา

การกระทำใด ๆ ก็ตามต่อคุณลักษณะดังกล่าวมาแล้วนั้น จะต้องคำนึงถึงความเป็นของดั้งเดิมของเมืองและชุมชนทางประวัติศาสตร์

3. การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้อาศัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของแผนการอนุรักษ์และควรได้รับการสนับสนุนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ จากผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เป็นอันดับแรก

4. การอนุรักษ์เมืองหรือชุมชนทางประวัติศาสตร์ต้องการความรอบคอบในการเข้าดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีวินัย ควรหลีกเลี่ยงความยึดมั่นในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง เพราะในแต่ละกรณีเป็นเอกเทศ อาจมีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป

5. การอนุรักษ์เมือง และชุมชนทางประวัติศาสตร์ ควรมีการศึกษาในหลายสาขาวิชา โดยแผนการอนุรักษ์ต้องให้ความสนใจปัจจัยทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย โบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เทคนิคต่าง ๆ สังคมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ ควรระบุวัตถุประสงค์หลักของแผนการอนุรักษ์ให้ชัดเจน เพื่อให้มาตรการทางกฎหมาย การจัดการ และการเงินบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ โดยแผนการอนุรักษ์ควรมีเป้าหมายในการสร้างความต่อเนื่องกลมกลืนระหว่างชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ กับเมืองในส่วนอื่นทั้งหมด ทั้งยังควรกำหนดว่าอาคารใดต้องรักษาไว้ อาคารใดควรรักษาไว้ภายใต้ข้อแม้บางประการ อาคารใดที่น่าจะสามารถรื้อถอนได้ ซึ่งจะต้องเป็นกรณีพิเศษจริง ๆ ซึ่งก่อนที่จะทำการกำหนดเหล่านั้น ต้องมีการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่โดยละเอียด

6. เมื่อแผนการอนุรักษ์เป็นที่รับรองแล้ว ไม่ว่าจะเป็กิจกรรมการอนุรักษ์ที่มีความจำเป็นใด ๆ ก็ตาม ควรจะต้องสอดคล้องกับหลักการและเป้าหมายของกฎบัตรนี้ และกฎบัญญัติ

7. การบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องมีความสำคัญมากต่อการอนุรักษ์เมืองและชุมชนทางประวัติศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ

8. การใช้สอยและกิจกรรมใหม่ควรเข้ากันได้กับลักษณะของเมืองและชุมชนเดิม การประยุกต์การใช้สอยพื้นที่เหล่านั้นให้เข้ากับวิถีชีวิตในปัจจุบันต้องมีการดำเนินการหรือการปรับปรุงสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้วยระมัดระวังอย่างยิ่ง

9. การปรับปรุง การพักอาศัยควรเป็นวัตถุประสงค์พื้นฐานข้อหนึ่งของการอนุรักษ์

10. เมื่อมีความจำเป็นต้องก่อสร้างอาคารใหม่ หรือต้องปรับปรุงอาคารที่มีอยู่แล้วควรเคารพต่อลักษณะขอบเขตที่วางเดิมของพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่สัดส่วนและ ขนาดที่ดินไม่ควรปฏิเสธการเพิ่มเติมขององค์ประกอบต่าง ๆ ในปัจจุบันที่สอดคล้องกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นจะช่วยสร้างคุณค่าความสมบูรณ์ของพื้นที่

11. ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองหรือชุมชนทางประวัติศาสตร์ครอบคลุมถึงเนื้อหา เรื่องการตรวจสอบด้านโบราณคดี การนำเสนอหลักฐานทางโบราณคดีอย่างเหมาะสม

12. ต้องมีการควบคุมการจราจรภายในเมืองหรือชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ และวางผังกำหนดพื้นที่จอดรถ เพื่อไม่ให้สิ่งเหล่านี้สร้างความเสียหายแก่สิ่งปลูกสร้างที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือแก่สภาพแวดล้อมโดยรอบ
13. เมื่อมีการวางผังเมือง หรือผังภูมิภาค ซึ่งมีการกำหนดแนวการก่อสร้างทางหลวงสายหลัก จะต้องไม่ให้ทางเหล่านั้นผ่านไปในพื้นที่เมืองหรือชุมชนทางประวัติศาสตร์ แต่ควรปรับปรุงเส้นทางเข้าถึงจากพื้นที่เมืองออกสู่ทางหลักเหล่านั้น
14. เมืองประวัติศาสตร์ควรได้รับการปกป้องคุ้มครองกายกรรมชาติ และสิ่งรบกวนต่าง ๆ เช่น มลภาวะและแรงสั่นสะเทือนเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรม และเพื่อความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้อยู่อาศัยเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ
15. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรจัดให้มีแผนการเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่โดยเริ่มจากเด็กวัยเรียนควรสนับสนุนการปฏิบัติการองค์กรต่าง ๆ เพื่อปกป้องคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม และควรมีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์และบูรณะ
16. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเฉพาะทางแก่ผู้ปฏิบัติการอนุรักษ์ในทุกสาขาอาชีพ

2.1.11 ปฏิบัติการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม

จากการทบทวนแนวคิดและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม และพื้นที่สำคัญทางวัฒนธรรม ทั้งลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรมและ ผู้คน ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศวิทยา ที่สัมพันธ์อยู่กับสถาปัตยกรรมอันเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรทางวัฒนธรรม จึงทำให้การศึกษาแนวทางปฏิบัติใน ๒ ส่วน คือ การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม และการอนุรักษ์กายภาพสถาปัตยกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดการเชิงอนุรักษ์สถาปัตยกรรมบนฐานคิดแบบองค์รวมต่อไป

การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

ในการดำเนินการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมให้บรรลุเป้าหมายนั้น ควรมีการดำเนินการในลักษณะที่เป็นกระบวนการและมีขั้นตอน แม้ว่าการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และยุทธวิธีของแต่ละพื้นที่ สังคม ชุมชน และประเภทของทรัพยากรวัฒนธรรม (ชนิก เลิศชาญฤทธิ์, ๒๕๕๑) อย่างไรก็ตามสามารถสรุปหลักการโดยสังเขปได้เป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

2.1.12 การประเมินความสำคัญ

การประเมินความสำคัญในที่นี้หมายถึง การแปลความหมายความสำคัญของทรัพยากรวัฒนธรรม โดยการแปลความหมายนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานจากการวิเคราะห์หลักฐานเกี่ยวกับทรัพยากรวัฒนธรรมนั้น ๆ ซึ่งในขั้นตอนนี้ควรมีการทำงานที่ใกล้ชิดกับชุมชนและบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจทรัพยากรวัฒนธรรมภายในบริบทนั้นอย่างถ่องแท้ และเกิดประสิทธิภาพในการจัดการต่อไป ซึ่งในขั้นตอนนี้ของการประเมินความสำคัญนี้ควรอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น นักโบราณคดี นักประวัติศาสตร์ นักมานุษยวิทยา นักวิชาการสาขาต่าง ๆ ตลอดจน ชาวบ้าน พระสงฆ์ ครู ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้เฒ่าผู้แก่ เป็นต้น เพื่อให้การจัดการทรัพยากรนั้นอยู่บนฐานคิดแบบองค์รวม

2.1.13 การวางแผนการจัดการ

ในแผนการปฏิบัติการจัดการควรมียุทธวิธีในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่กำหนดเป็นระยะยาว และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการ นอกจากนี้ในการวางแผนการจัดการยังควรมีแผนการให้การศึกษา และการแปลความหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วย

2.1.14 การกำหนดรายการการจัดการ

การจัดการนั้นการทำได้หลายวิธี แต่หลักการเบื้องต้นก็คือการจัดการตามข้อเสนอแนะและลำดับความสำคัญของทรัพยากรวัฒนธรรมที่ประเมินไว้ในขั้นแรก ซึ่งรูปแบบการจัดการมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีความแตกต่างกันออกไป เช่น สภาพทางกายภาพของทรัพยากร เจือปนทางสังคม ทำเลที่ตั้ง ความสำคัญ เป็นต้น โดยรูปแบบวิธีการดังกล่าวมีตั้งแต่การเสริมความมั่นคง การบูรณะ การเคลื่อนย้าย การสงวนรักษา เป็นต้น ซึ่งต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่เป็นสำคัญ (ธนิก เลิศชาญฤทธิ, ๒๕๕๑)

2.1.15 การอนุรักษ์กายภาพสถาปัตยกรรม

ขั้นตอนการอนุรักษ์กายภาพสถาปัตยกรรม เป็นขั้นตอนสำคัญหนึ่งของแผนการจัดการเชิงอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและพื้นที่สำคัญทางวัฒนธรรม ซึ่งขั้นตอนโดยรวมของการอนุรักษ์กายภาพนี้จะคล้ายคลึงกับการวางแผนทั่ว ๆ ไป โดยมักมีกรอบของการปฏิบัติในทำนองเดียวกัน แต่จะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของงานนั้น ๆ (ปิ่นรัชฎ์ กาดนงษ์จิติ, ๒๕๕๒) ซึ่งสรุปหลักปฏิบัติ โดยสังเขป ได้ดังต่อไปนี้

2.1.16 รูปแบบของการบันทึกสภาพอาคาร

การบันทึกสภาพอาคารส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยการบรรยายสภาพและการวิเคราะห์สภาพเป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบกับการบันทึกสภาพอาคารด้วยภาพถ่าย และการบรรยายประกอบภาพ ซึ่งครอบคลุมไปถึงการวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์สรุปหลักปฏิบัติโดยสังเขปดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลสถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อม และการบันทึกสภาพ
2. การวิเคราะห์คุณค่าความสำคัญและสภาพปัญหาอาคาร
3. การเลือกระดับของการอนุรักษ์ที่เหมาะสม
4. การดำเนินงานอนุรักษ์กายภาพ และการจัดบันทึกข้อมูลการอนุรักษ์
5. การประเมินผลการอนุรักษ์ และการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง

การเก็บรวบรวมข้อมูลสถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อม และการบันทึกสภาพ

การบันทึกสภาพอาคารนั้นถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนหลัก คือ ส่วนแรกเป็นการบันทึกความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของอาคารและองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับอาคารนั้น ส่วนที่สอง คือ การบันทึกขั้นตอนและการกระทำการอนุรักษ์ที่เกิดขึ้นจริงกับตัวอาคาร

ความสำคัญของการบันทึกสภาพอาคาร การบันทึกสภาพอาคารมีความจำเป็นในกรณี ต่อไปนี้

1. มีการซ่อมแซมหรือปรับปรุงอาคารจากสภาพเดิม ผู้ที่จะดำเนินการอนุรักษ์ควรทำความเข้าใจในอาคารนั้นให้มากที่สุด ไม่ว่าอาคารนั้นจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กก็ตาม
2. หากอาคารนั้นมีความสำคัญ เช่น เป็นตัวอย่างประเภทอาคารประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อาจจะมีมีความสำคัญระดับชาติเป็นที่รู้จักกันดี หรือไม่เป็นที่รู้จักหรือมีขนาดเล็กแต่มีความสำคัญเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในระดับชุมชน
3. อาคารนั้น ๆ แสดงถึงความคิดริเริ่มทางการออกแบบสถาปัตยกรรม หรือโครงสร้าง
4. อาคารนั้นมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ เป็นต้น และต้องอนุรักษ์ให้คงสภาพไว้ในสภาพ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในประวัติศาสตร์

2.1.17 การบรรยายสภาพอาคาร

การบรรยายสภาพอาคาร นั้นเป็นการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาคาร ตัวอย่างเช่น ที่ตั้ง วัน เดือน ปี ที่ทำการสำรวจ ลักษณะอาคาร การใช้สอย สี วัสดุโครงสร้าง ผู้ออกแบบ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้สามารถแบ่งเป็นหัวข้อย่อยเพื่อสะดวกแก่การเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วแต่กรณีไป

2.2. การเลือกและวิเคราะห์ที่ตั้ง

2.2.1 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

เนื่องจากโครงการเป็นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชนตลาดน้ำลาดชะโด ดังนั้นการเลือกทำเลที่ตั้งโครงการของศูนย์การเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ชุมชนตลาดลาดชะโด จึงต้องมีทำเลที่ตั้งโครงการในพื้นที่ ที่ใกล้เคียงกับ ชุมชนตลาดลาดชะโด และมีบริบทที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเลือกทำเลที่ตั้งโครงการ

รูปที่ 2.1 แสดงทำเลที่ตั้งของตลาดลาดชะโด

2.2.2 สรุปเลือกโครงการที่ตั้ง

ตลาดลาดชะโด, ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถานที่นี้มีตลาดริมน้ำ ซึ่งเป็นที่ ที่มีสถาปัตยกรรมตึกแถวไม้ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ เกณฑ์ในการพิจารณาที่ตั้งโครงการ เพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

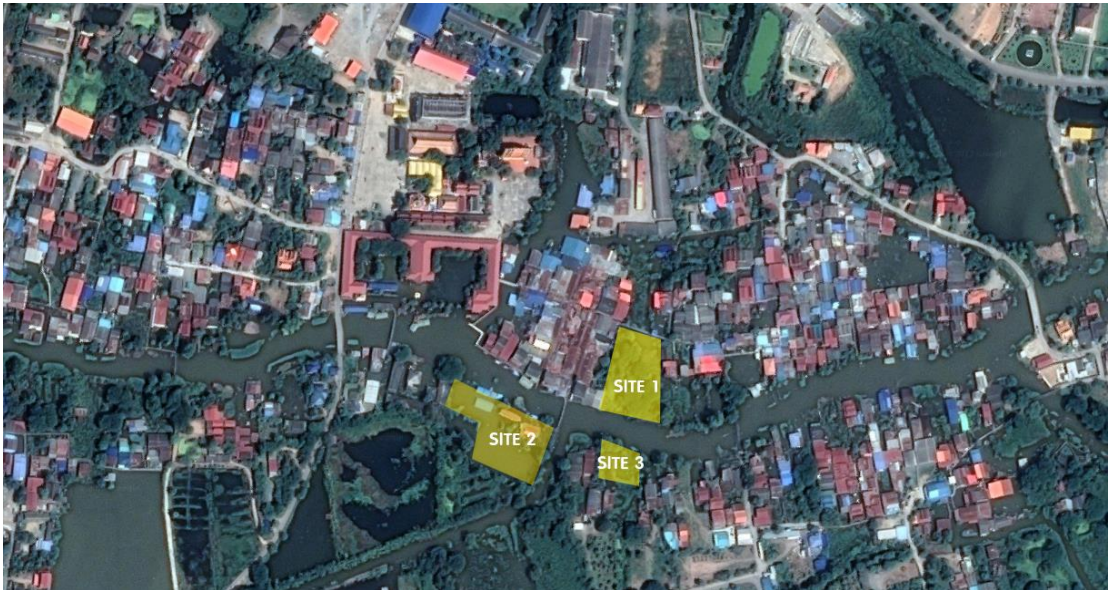
- เป็นพื้นที่ว่างเปล่า ที่เชื่อมติดกับตัวตลาด สามารถเข้าถึงได้ง่าย
- สะดวกต่อการสัญจร
- ดัดริมคลองลาดชะโด
- อยู่ในบริเวณชุมชน กลมกลืนกับการดำรงชีวิตแบบชุมชนในพื้นที่
- มีมุมมองที่ดี

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การเลือกที่ตั้งโครงการระดับ site แล้ว พบว่า Site ที่สามารถพิจารณาเป็นที่ตั้งโครงการได้มี 3 Site ได้แก่

Site 1 ตั้งอยู่ที่บริเวณด้านข้างทางฝั่งทิศตะวันตก

Site 2 ตั้งอยู่ที่บริเวณฝั่งตรงข้ามตลาด

Site 3 ตั้งอยู่ที่บริเวณชุมชนหมู่บ้านตรงข้าม site 1

รูปที่ 2.2 แสดงบริเวณ ตัวเลือกที่ตั้งโครงการ

1) การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียที่ตั้งโครงการ Site 1

ข้อดีข้อเสีย

- ข้อดี
  - Site มีการเชื่อมโยงกับตลาด
  - ติดริมคลองลาดชะโด
  - ใกล้ชิดกับบริเวณชุมชน
  - ใกล้สถานที่สำคัญ
- ข้อเสีย
  - การเข้าถึงไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร
  - วิวการมองเห็นไม่ค่อยดี

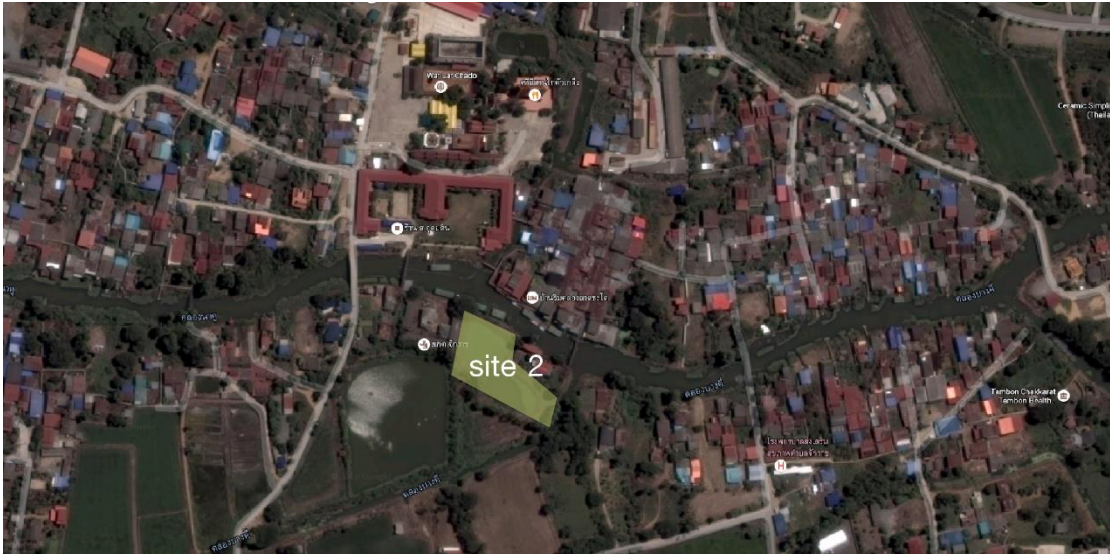
รูปที่ 2.3 แสดงตัวเลือกที่ตั้งโครงการ Site 1

2) การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียที่ตั้งโครงการ Site 2

ข้อดีข้อเสีย

- ข้อดี
  - ด้านหน้าติดริมคลองลาดชะโด
  - วิวในการมองเห็น
  - ใกล้กับสถานที่สำคัญ
- ข้อเสีย
  - ไม่ติดถนนจึงมีการเข้าถึงได้ยาก

รูปที่ 2.4 แสดงตัวเลือกที่ตั้งโครงการ Site 2

3) การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียที่ตั้งโครงการ Site 3

ข้อดีข้อเสีย

- ข้อดี - อยู่ท่ามกลางชุมชน
- ติดริมคลองลาดชะโด

- ข้อเสีย - ไกลจากตัวตลาดไม่มีทางเชื่อมถึง

รูปที่ 2.5 แสดงตัวเลือกที่ตั้งโครงการ Site 3

ตารางสำหรับการเลือกที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้

ตารางที่ 2.1 สรุปคะแนนการเลือกที่ตั้งโครงการ

จำนวน	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	Site 1		Site 2		Site 3	
			คะแนน	รวม	คะแนน	รวม	คะแนน	รวม
1	ติดกับตัวตลาด สามารถเข้าถึงได้ง่าย	5	A	20	B	15	C	10
2	สะดวกต่อการสัญจร	4	B	12	C	8	A	16
3	ติดริมคลองลาดชะโด	4	A	16	A	16	A	16
4	อยู่ในบริเวณชุมชนกลมกลืนกับการดำรงชีวิตแบบชุมชนในพื้นที่	3	A	12	B	9	C	6
5	มีมุมมองที่ดี	4	B	12	A	16	D	4
	รวม			72		64		52

หมายเหตุ A=4, B=3, C=2, D=1

สรุปจากการวิเคราะห์ระดับที่ตั้งโครงการพบว่า Site 1 มีความเหมาะสมที่สุด

รูปที่ 2.6 แสดงที่ตั้งโครงการ Site 1

2) การวิเคราะห์มุมมองของโครงการ

มุมมองจากภายนอกเข้ามาในโครงการ

รูปที่ 2.10 แสดงขอบเขตที่ตั้งโครงการ Site 1 และมุมมองเข้าโครงการ

แสดงมุมมองที่ 1

รูปที่ 2.11 แสดงมุมมองที่ 1 เข้าหา Site 1

แสดงมุมมองที่ 2

รูปที่ 2.12 แสดงมุมมองที่ 2 เข้าหา Site 1

มุมมองภายในโครงการออกสู่ภายนอก

รูปที่ 2.13 แสดงขอบเขตโครงการของ Site 1 และมุมมองออกนอกโครงการ

แสดงมุมมองที่ 1

รูปที่ 2.14 แสดงมุมมองที่ 1 ออกจาก Site 1

แสดงมุมมองที่ 2

รูปที่ 2.15 แสดงมุมมองที่ 2 ออกจาก Site 1

เกณฑ์สำหรับการเลือกที่ตั้งที่พักสำหรับศูนย์การเรียนรู้

ตารางที่ 2.2 สรุปคะแนนการเลือกที่ตั้งโครงการ (ที่พัก)

จำนวน	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	Site 1		Site 2		Site 3	
			คะแนน	รวม	คะแนน	รวม	คะแนน	รวม
1	อยู่ใกล้กับตลาดและมองเห็นตลาด	5	A	20	B	15	C	10
2	ใกล้กับสถานที่อำนวยความสะดวก	3	B	9	B	9	B	9
3	ติดริมคลองลาดชะโด	4	A	16	A	16	A	16
4	อยู่ในบริเวณชุมชนกลมกลืนกับการดำรงชีวิตแบบชุมชนในพื้นที่	5	B	15	A	20	B	15
5	มีมุมมองที่ดี	5	B	15	A	20	C	10
	รวม			75		80		60

หมายเหตุ A=4, B=3, C=2, D=1

สรุปจากการวิเคราะห์ระดับที่ตั้งโครงการพบว่า Site 2 มีความเหมาะสมที่สุด เนื่องจากเกณฑ์ในการเลือก Site ที่จะเป็นที่ตั้งสำหรับที่พักนั้นจะคำนึงถึงวิวมุมมองที่ดีที่สุด

รูปที่ 2.16 แสดงขอบเขตพื้นที่โครงการที่พัก Site 2

(สำหรับที่พักอาศัย)

1) รายละเอียดที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้ง ตลาดลาดชะโด, ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศเหนือ ติดกับคลองลาดชะโด ,ตลาดลาดชะโด

ทิศใต้ ติดกับบ่อปลา และพื้นที่การเกษตร

ทิศตะวันออก ติดกับคลองย่อย บ้างคลี่

ทิศตะวันตก ติดกับชุมชน

มีขนาดที่ดิน 6,200 ตารางเมตร

คลองลาดชะโดมีความยาวประมาณ 26 กิโลเมตร

รูปที่ 2.17 แสดงขอบเขตและเส้นทางของ Site 2

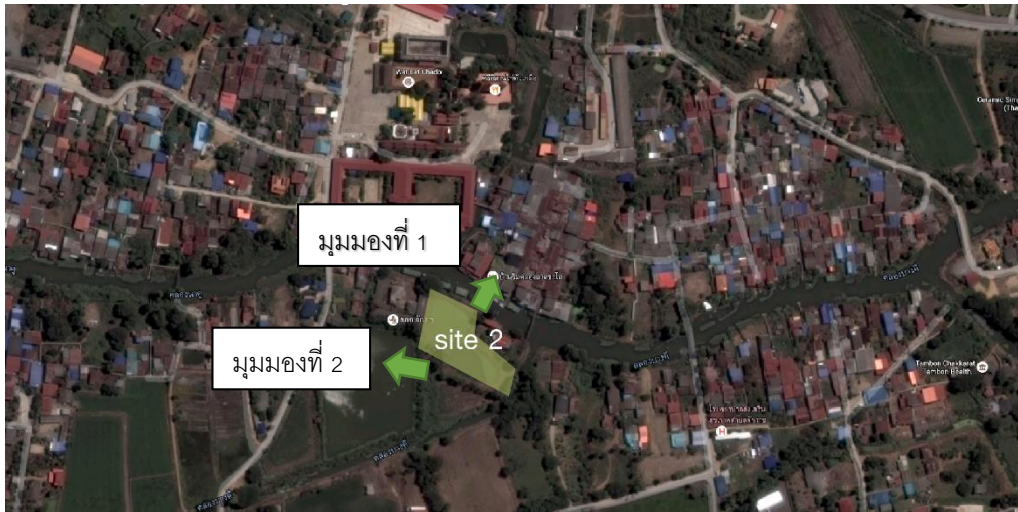

รูปที่ 2.18 แสดงบริบทโดยรอบ Site 2

รูปที่ 2.19 แสดงบริบทโดยรอบ Site 2

มุมมองจากภายในสู่ภายนอกโครงการ

รูปที่ 2.20 แสดงขอบเขตโครงการของ Site 2 และมุมมองออกนอกโครงการ

รูปที่ 2.21 แสดงมุมมองที่ 1 ออกจาก Site 2

รูปที่ 2.22 แสดงมุมมองที่ 2 ออกจาก Site 2

มุมมองจากภายนอกเข้าสู่โครงการ

รูปที่ 2.23 แสดงขอบเขตที่ตั้งโครงการ Site 2 และมุมมองเข้าโครงการ

รูปที่ 2.24 แสดงมุมมองที่ 1 เข้าหา Site 2

รูปที่ 2.25 แสดงมุมมองที่ 2 เข้าหา Site 2

Site 3 ชุมรมหัตถกรรม

รูปที่ 2.26 แสดงขอบเขตพื้นที่ศูนย์หัตถกรรม Site 3

รายละเอียดที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้ง ตลาดลาดชะโด, ตำบลหนองน้ำใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศเหนือ ติดกับคลองลาดชะโด ,ตลาดลาดชะโด

ทิศใต้ ติดกับชุมชน

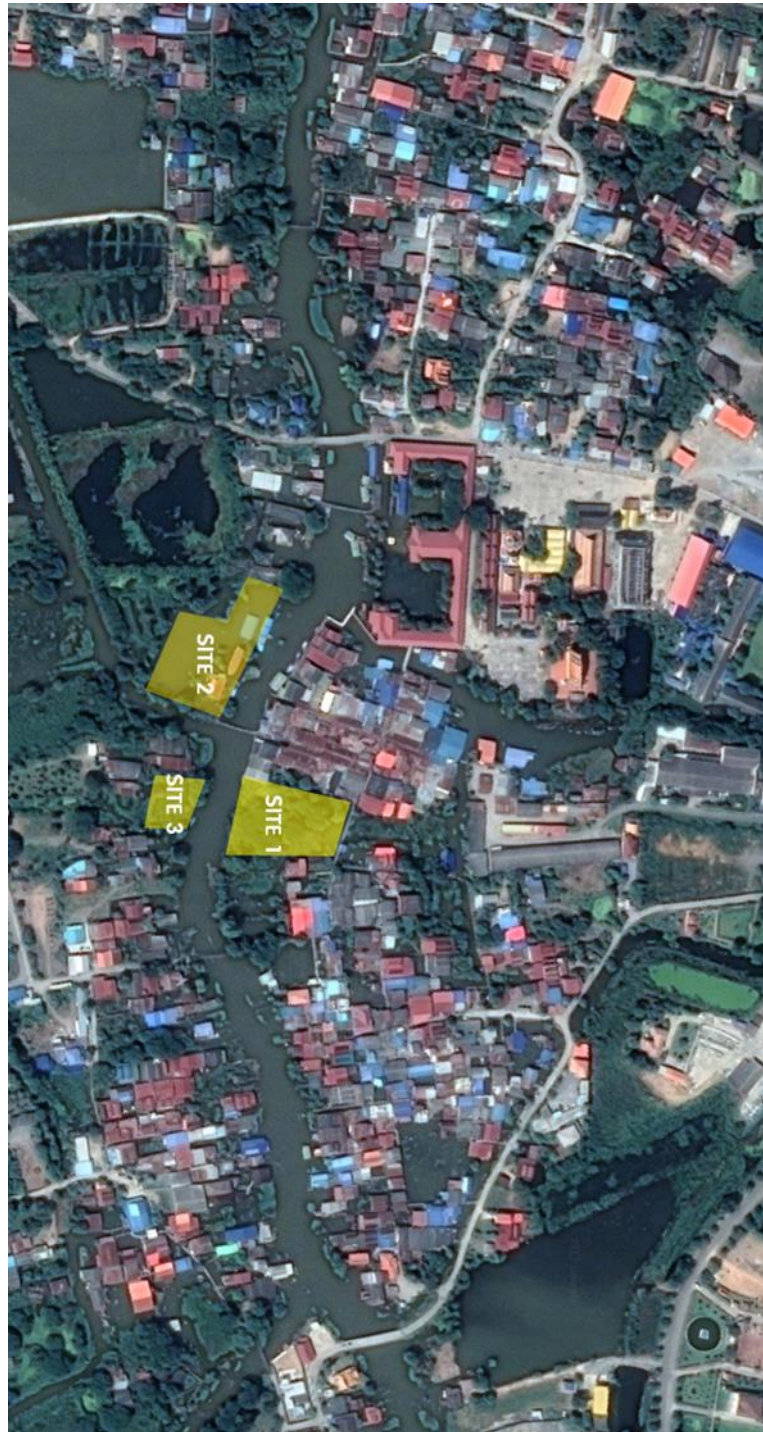
ทิศตะวันออก ติดกับชุมชน

ทิศตะวันตก ติดกับคลองย่อย บางคลี่

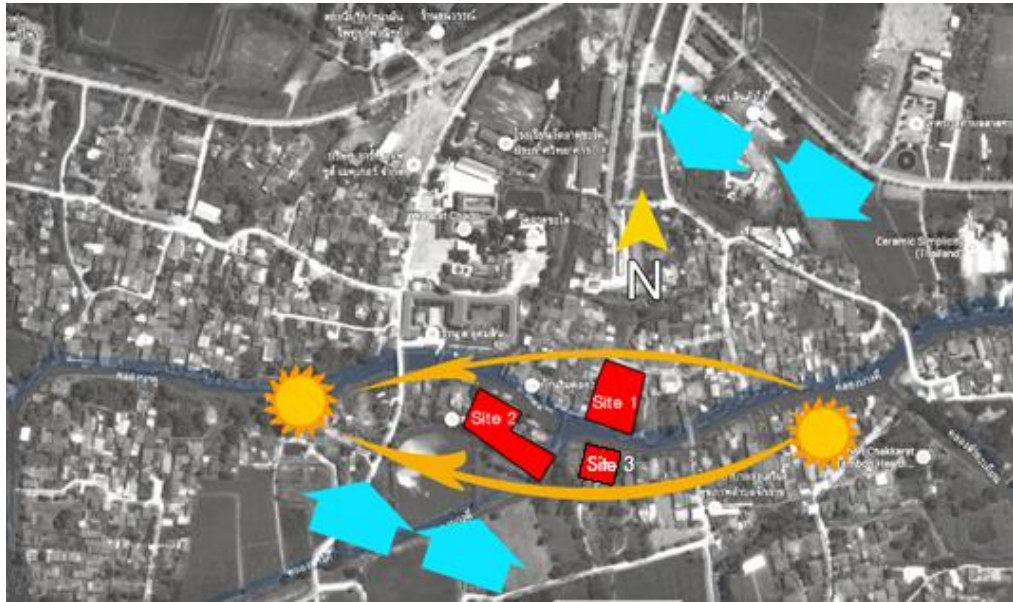
เนื่องจากSite 3 เป็นที่ตั้งเก่าของชมรมแม่บ้านหัตถกรรมเก่าจริงเห็นสมควรแก่การปรับปรุง Site นี้ให้เป็นพื้นที่ สอนและทำกิจกรรมหัตถกรรม และงานฝีมืออื่นๆ

2.2.4 สรุปผลการเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ

รูปที่ 2.27 แสดงสรุปพื้นที่ตั้ง โครงการ

รูปที่ 2.28 แสดงทิศทางแดดลม

ด้านอุณหภูมิ

อุณหภูมิสูงสุด ในปี 2557 วันที่ 24 เมษายน 2557 วัดได้ 41.8 องศาเซลเซียส

อุณหภูมิต่ำสุด ในปี 2557 วันที่ 24 มกราคม 2557 วัดได้ 17.2 องศาเซลเซียส

อุณหภูมิอากาศเฉลี่ยตลอดทั้งปี 2557 เท่ากับ 29.5 องศาเซลเซียส

ด้านปริมาณน้ำในคลอง

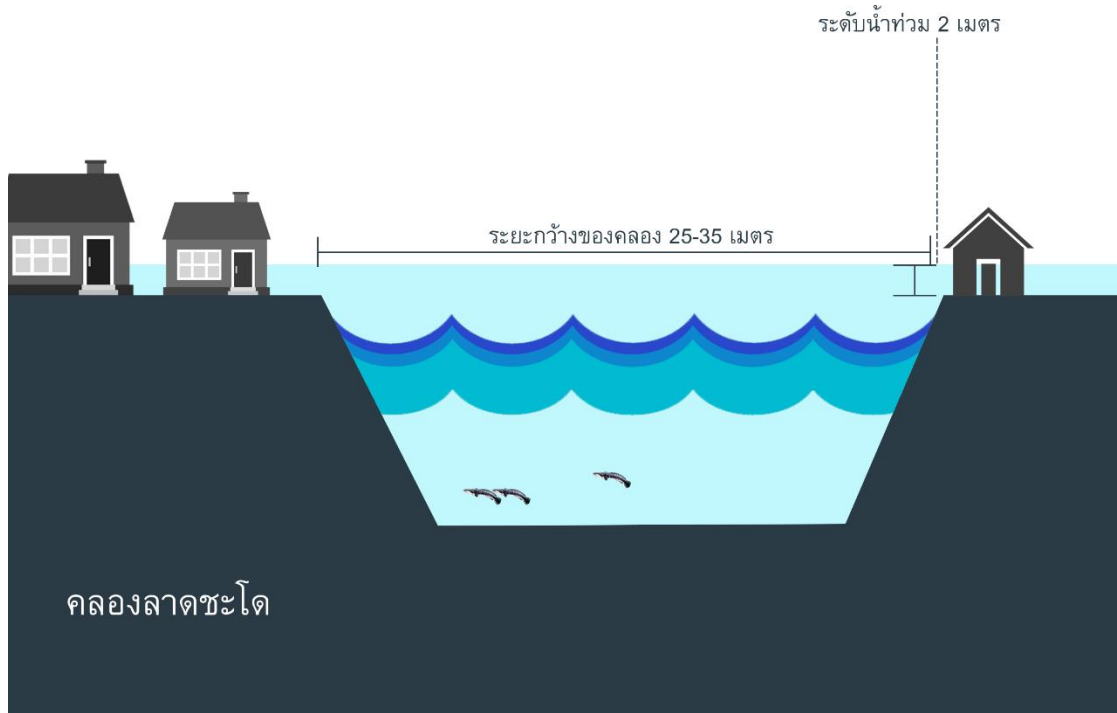
เมื่อปี 2559 (บริเวณหน้าตลาด)

- ลดลงต่ำสุด มีความลึกจากพื้นคลอง 1.00 ม.
- เพิ่มขึ้นสูงสุด อีก 1.00 ล้นตลิ่ง

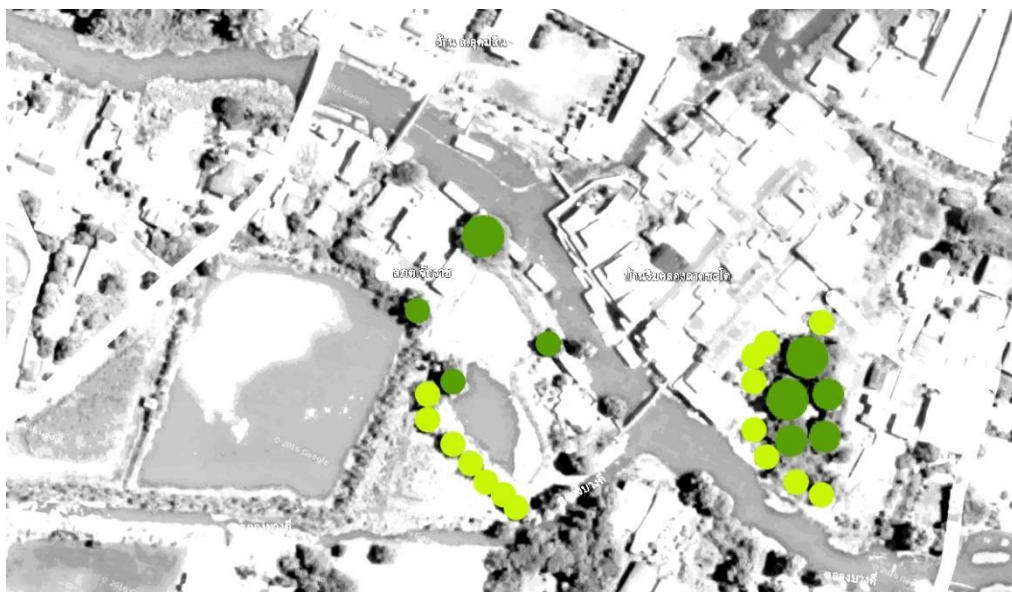

รูปที่ 2.29 แสดงปริมาณน้ำริมคลอง

รูปที่ 2.30 แสดงระดับน้ำเมื่อปี 2548 น้ำท่วม ถึงระดับ 2.00 ม.

- ต้นไม้สูง 5 เมตรขึ้นไป
- ต้นไม้สูงต่ำกว่า 5 เมตร

รูปที่ 2.31 แสดงตำแหน่งต้นไม้บน Site

2.2.5 การเข้าถึง

รูปที่ 2.32 แสดงเส้นทางการเข้าถึงชุมชนตลาดลาดชะโด

รูปที่ 2.33 แสดงบริบทโดยรอบเส้นทางการเข้าถึงชุมชนตลาดลาดชะโด

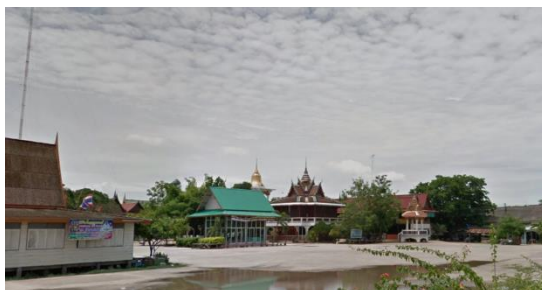
รูปที่ 2.34 แสดงบริบทโดยรอบเส้นทางการเข้าถึงชุมชนตลาดลาดชะโด

2.2.6 บริบทที่สำคัญรอบโครงการ

ที่ตั้งโครงการตั้งอยู่ใกล้ที่มีความสำคัญของชุมชนอย่างเช่น วัด โรงเรียน ชุมชนลาดชะโด ตลาดลาดชะโด สถานีตำรวจจักราช เทศบาลตำบลลาดชะโด

รูปที่ 2.35 แสดงสถานที่สำคัญรอบโครงการ

รูปที่ 2.36 แสดงบริบทโดยรอบของวัดลาดชะโด

รูปที่ 2.37 แสดงบริบทโรงเรียนวัดลาดชะโด

2.3 กรณีศึกษา

2.3.1 โรงแรม ศาลา อยุธยา (Sala Ayutthaya)

ที่ตั้งโครงการ ถนนอุทอง ต.ประตูชัย อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

ผู้ออกแบบ ศิริยศ ชัยอำนาจ , อริสรา กรตรานนท์

พื้นที่โครงการ 3,500.0 ตารางเมตร

รูปที่ 2.38 โรงแรม ศาลา อยุธยา

แนวความคิดในการออกแบบ

สถาปนิกได้ออกแบบโดยคำนึงถึงบริบทโดยรอบ ซึ่งฝั่งตรงความเป็นวัดวัดพุทไธสวรรย์ซึ่งเป็นวัดที่มีความเก่าแก่มาก และโดยรอบจะเป็นบ้านเรือนที่มีความสูง 2 ถึง 3 ชั้น ที่มีลักษณะหลังคาจั่วเหมือนกัน สถาปนิกจึงดึงเอาวัสดุ อิฐ ที่เป็นวัสดุหลักในการสร้างวัดพุทไธสวรรย์ มาใช้เป็นวัสดุในการสร้าง เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างความกลมกลืนให้กับตัวโรงแรมและส่วนตัวที่พักที่มีสีขาว คล้ายกล่องแต่มีหลังคาจั่วนั้นเพื่อให้คล้ายและมองกลมกลืนกับ บริบทของบ้านเรือนโดยรอบ แต่ใช้สีขาวเพื่อสร้างจุดเด่นในการบ่งบอกสถานที่

ในส่วนของโรงแรมมีทั้งหมด 2 ชั้น 12 เมตร

แบ่งห้องพักออกเป็น 4 แบบ

1) Bedroom Duplex River View Suite

เป็นห้องพักที่สามารถมองเห็นวัดพุทธไสยาจารย์

รูปที่ 2.39 ห้อง Bedroom Duplex River View Suite

2.) ห้อง Bedroom Pool Suite ห้องพักขนาด 13 ต.ร.ม. ซึ่งตั้งอยู่ที่ชั้น 1 ของโรงแรมพร้อมสระว่ายน้ำในตัว

รูปที่ 2.40 ห้อง Bedroom Pool Suite

3) ห้อง Deluxe River View Terrace

ห้องพักพร้อมระเบียง

รูปที่ 2.41 ห้อง Deluxe River View Terrace

3) ห้อง Deluxe River View Suite

ห้องพักแบบเดอลุกซ์ที่สามารถมองเห็นวัดพุทธไสยาจารย์

รูปที่ 2.42 ห้อง Deluxe River View Suite

4) ห้อง Superior

เตียงคู่ สำหรับ ครอบครัวหรือมาพักผ่อน 2 คนขึ้นไป

รูปที่ 2.43 ห้อง Superior

ห้องอาหาร

มีห้องอาหารเดี่ยว บริการ เช้า ถึง ค่ำ

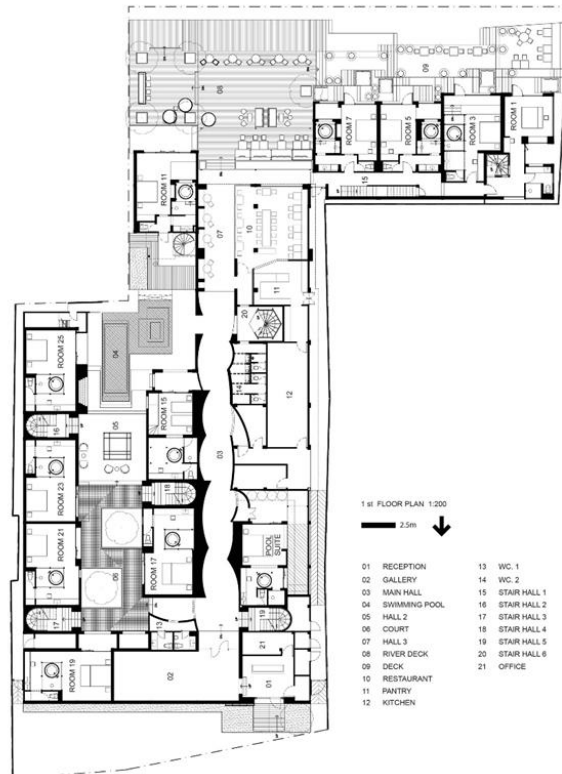
รูปที่ 2.44 ห้องอาหาร ภายนอก

รูปที่ 2.45 ห้องอาหาร ภายใน

แปลนอาคาร ชั้น 1

1. ต้อนรับ
2. Gallery
3. รับประทานอาหาร
4. พื้นที่นั่งเล่น
5. ครั้ว
6. ห้องน้ำ
7. Office

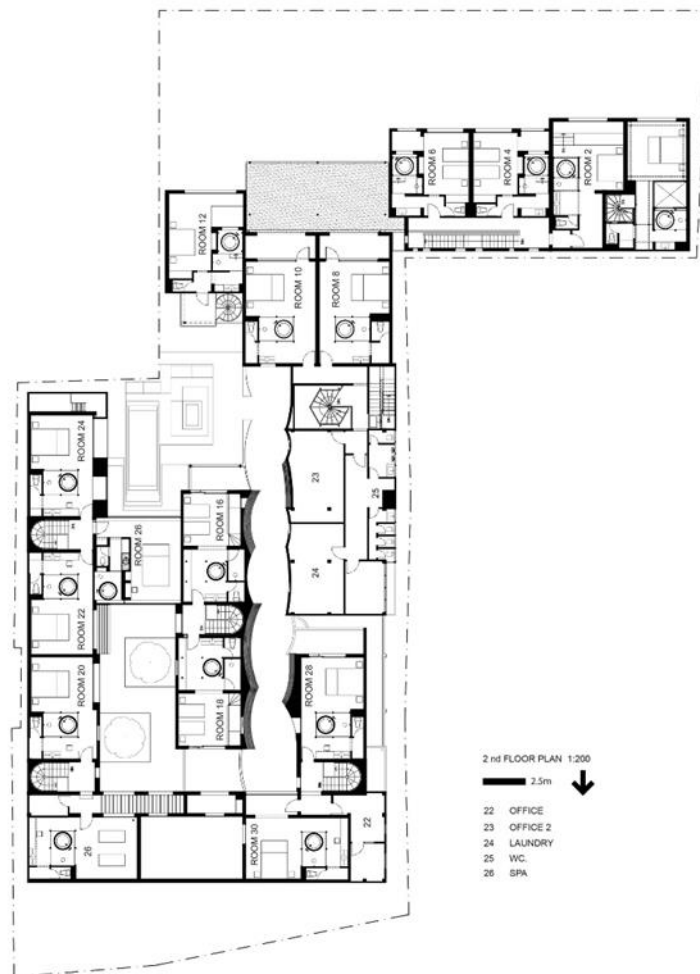

รูปที่ 2.46 แปลนอาคารชั้น 1

แปลนอาคาร ชั้น 2

1. ห้องพัก
2. Office
3. ซักรีด
4. สปา
5. ห้องน้ำ

รูปที่ 2.47 แปลนอาคารชั้น 2

บทที่ 3 การวิเคราะห์เนื้อหาโครงการ

3.1 การพัฒนาประเด็นและโจทย์การออกแบบ

เนื่องจากตลาดลาดชะโดมีความเก่าแก่และมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม การดำรงชีวิตวิถีชีวิต ที่น่าแก่การอนุรักษ์ไว้

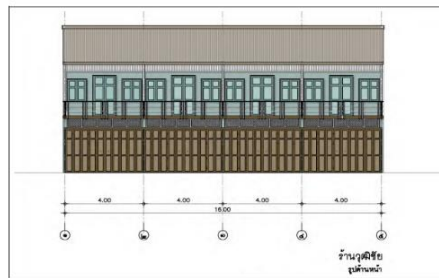
3.1.1. นิเวศน์สิ่งแวดล้อม

แนวทางการออกแบบ

เน้นความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม บ้านเรือน ชุมชน โดยใช้

ขนาดและรูปแบบ

ขนาดเป็นตัวสื่อสารความกลมกลืนกับชุมชน

รูปที่ 3.1 รูปด้านตึกแถวตลาดลาดชะโด

วัสดุ

เป็นไม้เพื่อความกลมกลืนกับบริบท และวัสดุคอนกรีตสำเร็จ ประกอบที่ Site เนื่องจากสะดวกต่อการขนย้ายเข้า Site

รูปที่ 3.2 รูปวัสดุไม้

รูปที่ 3.3 วัสดุคอนกรีตหล่อสำเร็จ

สี่

เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สามารถสร้างความกลมกลืนกับชุมชน

รูปที่ 3.4 สี่

นำมาเป็นองค์ประกอบร่วมในการออกแบบเพื่อทำให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมชุมชน ทำให้การเกิดขึ้นของโครงการดูเป็นองค์ประเดียวกัันกับชุมชน

3.1.2. นิเวศน์วัฒนธรรม

ตลาดลัดดาชะโดมีประเพณี วัฒนธรรมที่หลากหลายเนื่องจากเป็นพื้นที่ ๆ มีการอยู่ร่วมกันของ ชาวไทย ชาวจีน ชาวมอญ ทำให้เกิดความความหลากหลายทางด้าน ประเพณี และวัฒนธรรม ดังนั้นการนำเอาประเพณีเมื่อสมัยก่อนนำขึ้นมาโชว์ความหลากหลายทางวัฒนธรรมถือว่าเป็นอีกวิธีที่จะทำให้ตลาดลัดดาชะโดเด่นไม่แพ้ชุมชนอื่นๆ

3.2. สรุปองค์ประกอบของความยั่งยืนที่นำไปใช้กับโครงการ

องค์ประกอบความยั่งยืนของโครงการ

- โครงการมีการนำคนจากชุมชนเข้ามาเป็นพนักงานเพื่อเป็นการช่วยให้คนภายในชุมชนมีงานทำ
- มีการนำเที่ยวตลาดชุมชน ที่มีเอกลักษณ์เป็นอาคารไม้เก่าที่มีการอนุรักษ์ และประเพณีของชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวมากขึ้นของนักท่องเที่ยว
- นำลักษณะและจุดเด่นของบ้านเรือนสมัยเก่าเข้ามาปรับใช้ในการออกแบบเพื่อคงความเป็นสถาปัตยกรรมริมน้ำสมัยเก่าเอาไว้

บทที่ 4

การนำไปใช้

4.1 การกำหนดโปรแกรม

4.1.1 ลักษณะโครงการและกิจกรรมโครงการ

ลักษณะของโครงการเป็น ศูนย์การเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นที่ที่รวบรวมเอาจุดเด่นต่างๆของชุมชนที่มีความเก่าแก่อายุกว่า 100 ปี ที่มีคุณค่าทั้งทางสถาปัตยกรรม ประเพณีและวัฒนธรรม ทั้งหมดนี้รวมเอาไว้ในศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์การเรียนรู้ยังสามารถมอบประสบการณ์ในการดำรงชีวิตของชาวลาดชะโด ด้วยการมีการให้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ก็จะเป็นกิจกรรมที่เป็นทั้งวิถีการดำรงชีวิต อาชีพ ของคนในชุมชนนั่นเอง และอันเนื่องมาจากกิจกรรมที่มีนั้นหลากหลายจึงมีการจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจค่าคืนเพื่อสัมผัสประสบการณ์และวิถีการดำรงชีวิตแบบข้ามคืน

4.1.2 การกำหนดองค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบหลักของโครงการ

ส่วนจัดนิทรรศการ

- 1) ส่วนจัดนิทรรศการถาวร
- 2) ส่วนจัดนิทรรศการชั่วคราว
- 3) ส่วนจัดนิทรรศการกลางแจ้ง

ส่วนลานกิจกรรม

- 1) ลานแสดงสาธิตจากเจ้าหน้าที่กลางแจ้ง
- 2) ลานกิจกรรมสำหรับเรียนรู้กิจกรรม

ส่วนบริหาร

- 1) ส่วนผู้บริหาร
- 2) ส่วนธุรการ , การเงิน

ส่วนบริการ

- 1) ส่วนที่พัก

ส่วนอาคารสถานที่

- 1) ส่วนซ่อมบำรุง
- 2) ส่วนห้องเครื่องปรับอากาศ
- 3) ส่วนห้องเครื่องไฟฟ้า
- 4) ส่วนห้องเครื่องสำรองไฟฟ้า
- 5) ส่วนห้องเครื่องระบบสุขาภิบาล

ส่วนพื้นที่จอดรถ

4.1.3 การวิเคราะห์ผู้ใช้สอย

ประเภทผู้ใช้โครงการ ผู้ที่มาใช้โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตลาดลาดชะโดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- ก. บุคคลภายนอก
- ข. บุคลากรในโครงการ
- ก. บุคคลภายนอก คือบุคคลที่มีความประสงค์ที่ต้องการเข้ารับบริการของโครงการ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตลาดลาดชะโด ได้แก่

1) กลุ่มนักเรียนนักศึกษา โดยส่วนมากจะเข้าชมเป็นหมู่คณะ โดยที่มีจุดมุ่งหมายในการเข้าชมเพื่อจะศึกษาหาความรู้ ค้นคว้าข้อมูล และการเข้าชมการจัดการบรรยายพิเศษ

2) กลุ่มนักท่องเที่ยว คือกลุ่มคนที่จะเข้ามาชมโครงการส่วนใหญ่ในวันหยุดต่างๆ โดยจะมากันทั้งแบบ ครอบครัว คู่รัก หมู่คณะ โดยมีจุดมุ่งหมายของการเข้าชมเพื่อความเพลิดเพลิน ความสนุกและความรู้

3) กลุ่มผู้ติดต่อ ซึ่งอาจมีจุดมุ่งหมายต่างๆ เช่น เพื่อติดต่อขอเอกสารข้อมูล และคำแนะนำต่างๆ รวมถึงการติดต่อเพื่อใช้สถานที่แสดงงานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โดยตรง

สรุปประชากรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวใน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งหมดใน ปี 2558 จำนวน 1,548,608 คน

- ชาวต่างชาติ 343,180 คน

- ชาวไทย 1,205,428 คน

จำนวนนักท่องเที่ยว 5,445,930 คน

- ชาวไทย 3,983,612 คน

- ชาวต่างชาติ 1,462,318 คน

ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน) 2.68 วัน

- ชาวไทย 2.64 วัน

- ชาวต่างชาติ 2.82 วัน

สถานประกอบการที่พักแรม

- จำนวนห้องพัก 5,015 ห้อง

- อัตราการเข้าพัก (%) 55.40 %

- จำนวนผู้เข้าพักแรม 957,743 คน

- ชาวไทย 757,027 คน

- ชาวต่างชาติ 200,716 คน

ช่วงประเพณีแห่เทียนมีนักท่องเที่ยว ประมาณ 3,000 คน

4.1.4 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย

การศึกษารายละเอียดโครงการ ถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจาก
สามารถทำให้ทราบถึงขนาดพื้นที่ใช้สอย และทราบถึงรายละเอียดด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อ
การออกแบบโครงการ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนศึกษา
เฉพาะของโครงการ เช่น การออกแบบส่วนบริหาร, ส่วนที่พัก, ส่วนนิทรรศการ เป็นต้น ซึ่ง
การศึกษารายละเอียดโครงการให้ครอบคลุม ทำให้ขั้นตอนในการออกแบบโครงการมีความ
สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

รายละเอียดโครงการด้านหน้าที่ใช้สอยนั้นจะกล่าวถึง ขนาดพื้นที่ใช้สอย และความ
ต้องการพื้นที่ใช้สอยกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ รวมถึงวิธีการในการหาพื้นที่ใช้สอยในแต่ละ
องค์ประกอบโครงการ ดังต่อไปนี้

- 1) ส่วนบริหาร, ชุรการ
- 2) ส่วนส่วนสนับสนุนงานนิทรการ
- 3) ส่วนบริการอาคารสถานที่
- 4) ส่วนสาธารณะ
- 5) ส่วนพื้นที่จัดนิทรการ
- 6) ส่วนพื้นที่จอดรถ
- 7) ส่วนพื้นที่ห้องน้ำ

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนบริหาร, ชุรการ

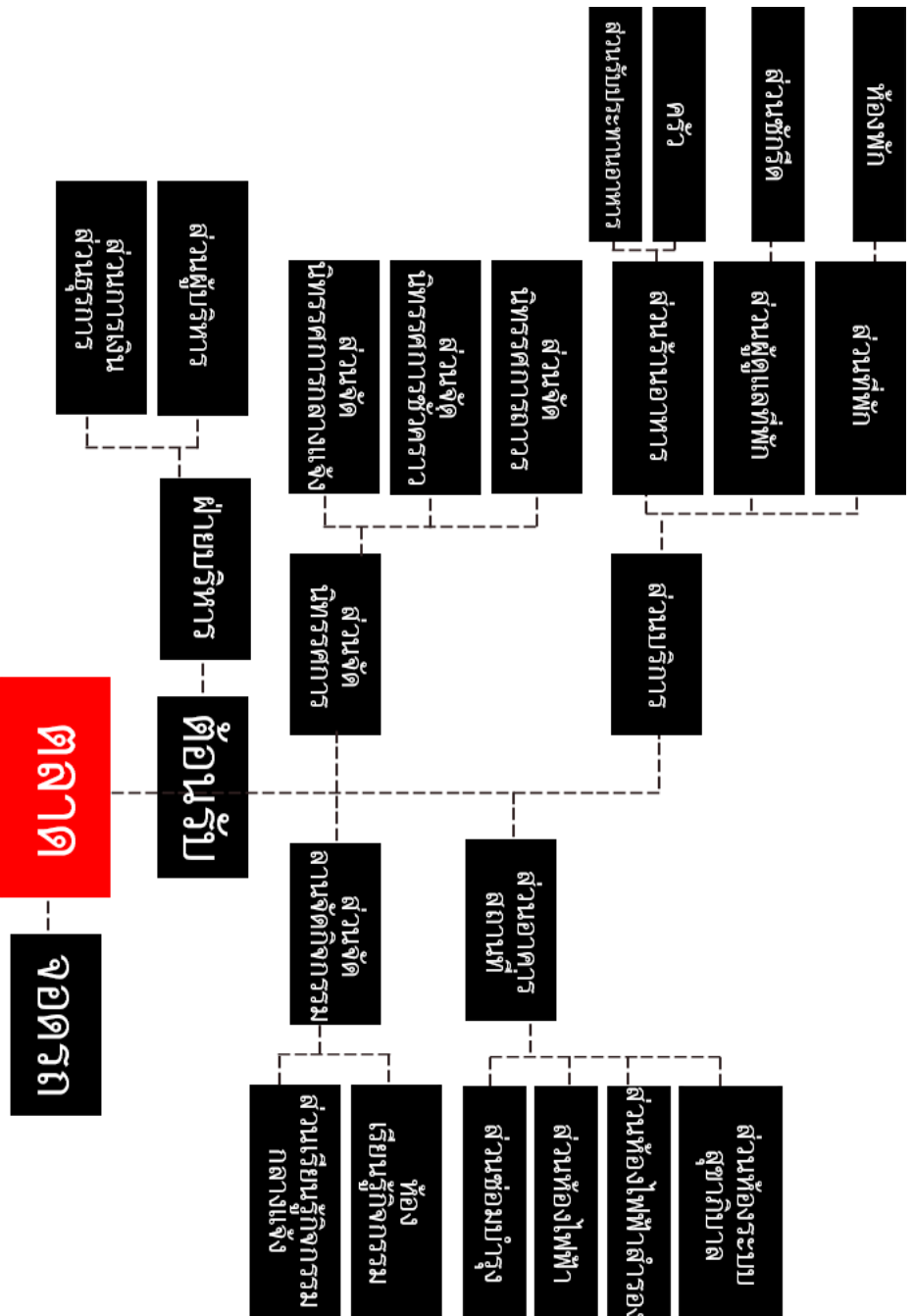
วิเคราะห์พื้นที่โดยอ้างอิงจาก Architects' Data และมาตรฐานอาคารราชการ การคำนวณจากจำนวนผู้เข้าใช้โครงการ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงบุคลากรภายในโครงการ

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่/ วิทยากร
		จำนวน
1. ฝ่ายบริหาร	ผู้อำนวยการ	1
	เลขานุการ	1
	หัวหน้าฝ่ายชุรการ	1
	เจ้าหน้าที่บัญชี	1
	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	1
รวม		5
2. ฝ่ายนิทรการ	หัวหน้าฝ่ายนิทรการ	1
	เจ้าหน้าที่ฝ่ายงานนิทรการ	2
	วิทยากร	6

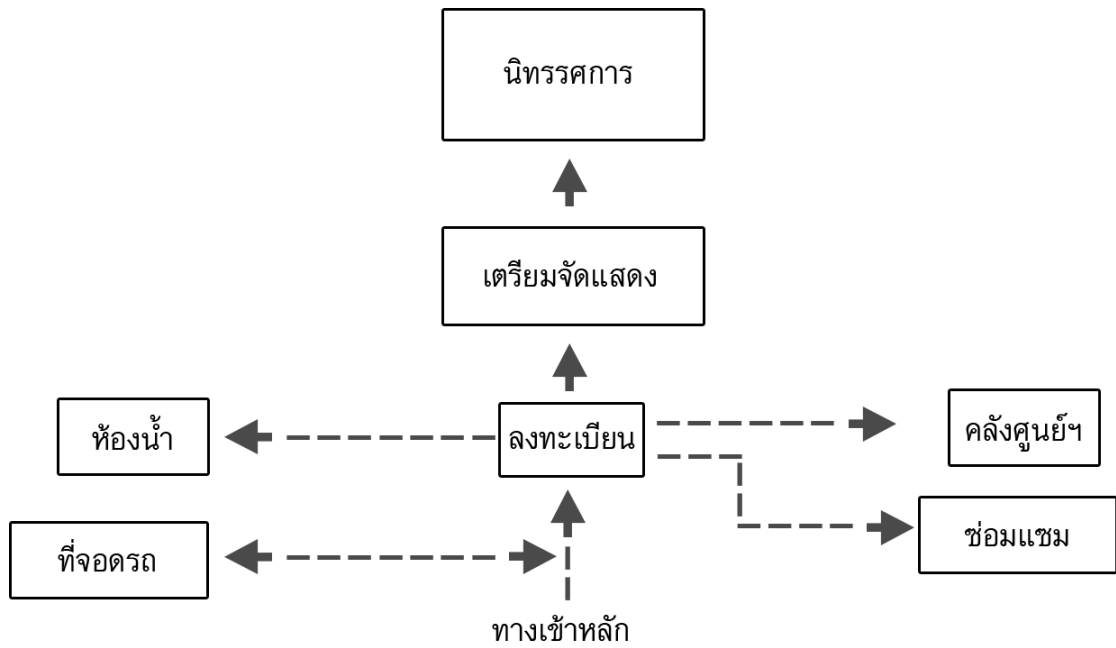
รวม		9
3. ฝ่ายบริการอาคาร สถานที่	หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่ ช่างเทคนิค เจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคารสถานที่ นักการภารโรง คนสวน พนักงานขายของที่ระลึก แม่ครัว	1 1 1 1 2 1 1
รวม		8
4. ฝ่ายห้องพักร	หัวหน้าเจ้าหน้าที่ดูแลห้องพัก เจ้าหน้าที่ดูแลห้องพัก เจ้าหน้าที่ทำความสะอาดที่พักร	1 1 2
รวม		4
รวมเจ้าหน้าที่ทั้ง โครงการ		26

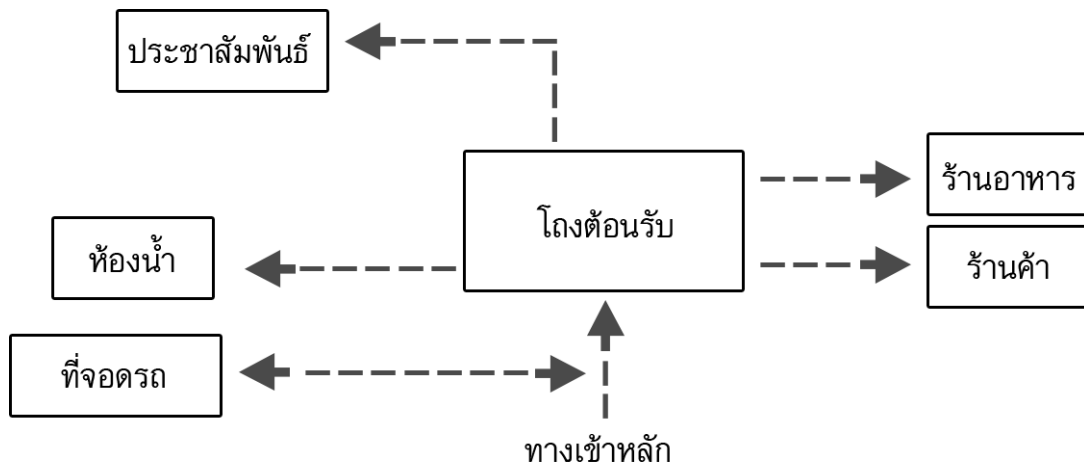

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบโครงการ

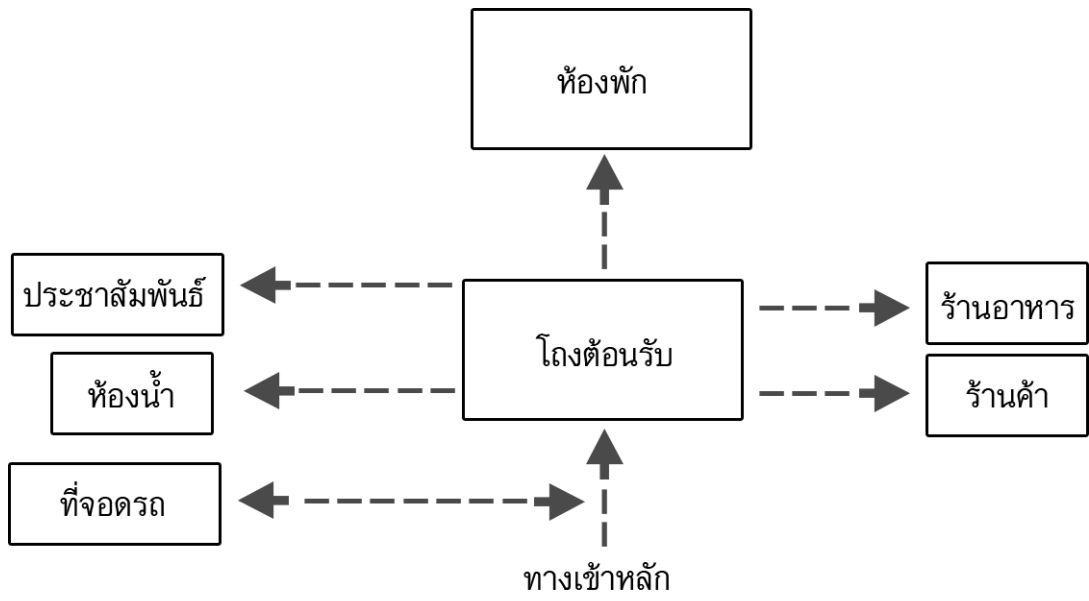
4.1.5 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

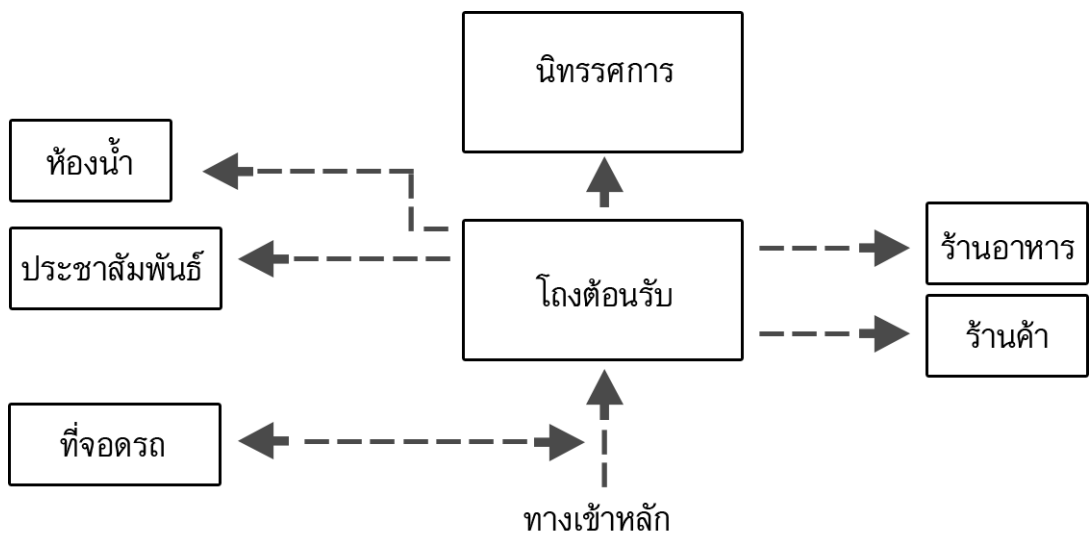
แผนภูมิที่ 4.2 แสดงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการ

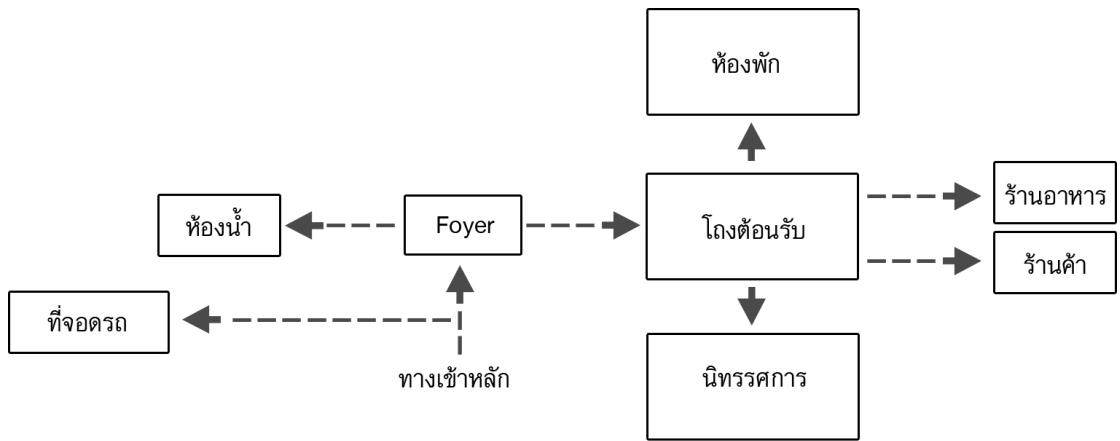
แผนภูมิที่ 4.3 แสดงพฤติกรรมของผู้มาติดต่อ

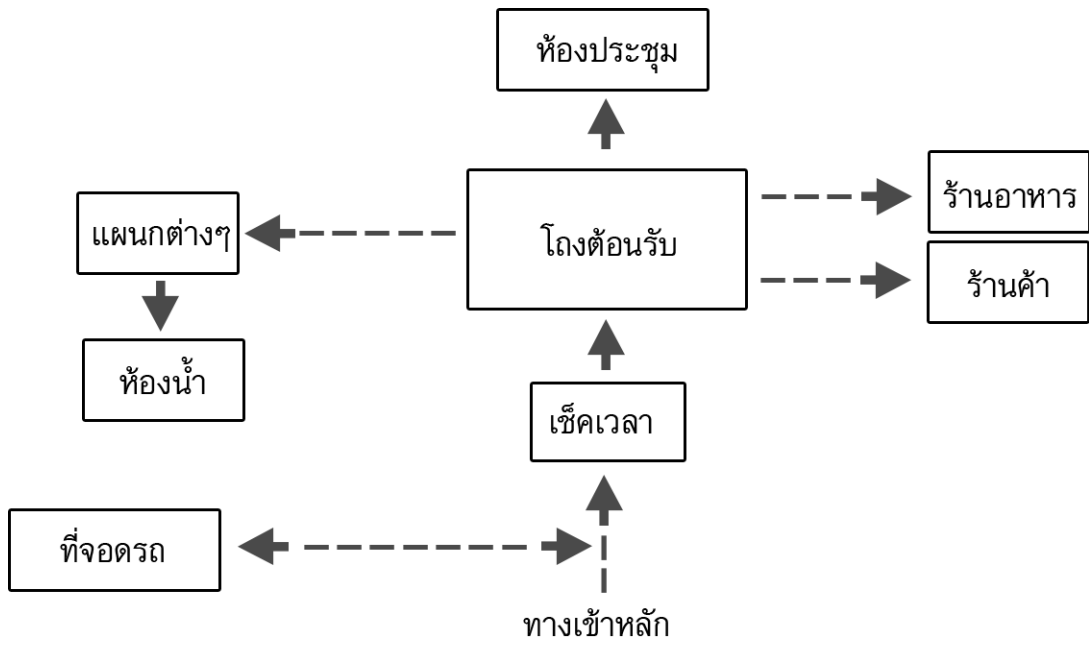
แผนภูมิที่ 4.4 แสดงพฤติกรรมของผู้มาเข้าพัก

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงพฤติกรรมของนักเรียน / นักศึกษา

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงพฤติกรรมของนักวิชาการ

แผนภูมิที่ 4.7 แสดงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ทั่วไป

4.1.6 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

ตารางที่ 4.2 แสดงขนาดพื้นที่ส่วนบริหาร

องค์ประกอบ	จำนวน	พื้นที่ต่อหน่วย	รวมพื้นที่	อ้างอิง
ฝ่ายบริหาร				
- ห้องผู้อำนวยการ	1	12.00	12.00	มาตรฐานอาคารราชการ
- รองผู้บริหาร	1	10.00	10.00	มาตรฐานอาคารราชการ
- เลขานุการ	1	4.50	4.50	มาตรฐานอาคารราชการ
- ฝ่ายธุรการ	1	2.00	2.00	มาตรฐานอาคารราชการ
- ฝ่ายบัญชี	1	2.00	2.00	มาตรฐานอาคารราชการ
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์	2	2.00	4.00	มาตรฐานอาคารราชการ
- ห้องประชุมขนาดใหญ่	1	65.00	65.00	มาตรฐานอาคารราชการ
- ห้องน้ำ	2	3.00	30.00	มาตรฐานอาคารราชการ
รวม			129.50	
รวมทางสัญจร 30%		168.35 ตารางเมตร		

ตารางที่ 4.3 แสดงส่วนบริการและประชาสัมพันธ์

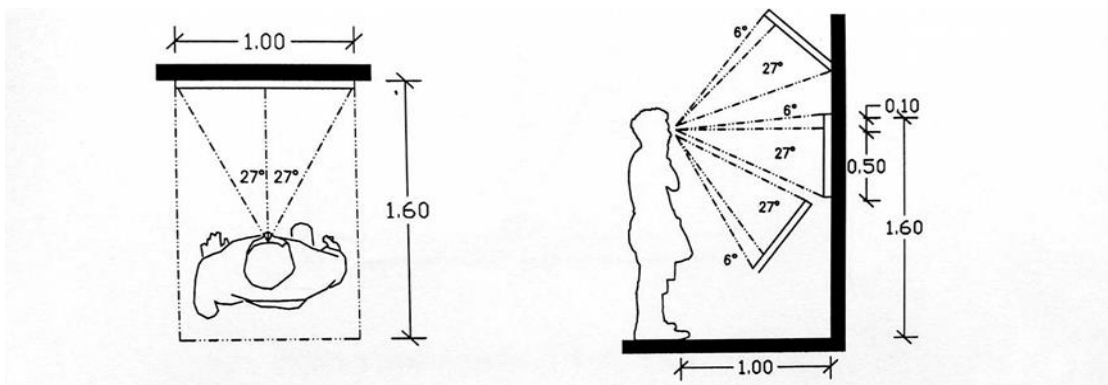
องค์ประกอบ	จำนวน	พื้นที่ต่อหน่วย	รวมพื้นที่	อ้างอิง
- ประชมสัมพันธ์	1	25.00	25.00	มาตรฐานอาคารราชการ
- โถงต้อนรับ	1	300.00	300.00	Architect' Data
- ห้องน้ำ	2	3.00	40.00	มาตรฐานอาคารราชการ
- ห้องเก็บของ	1	20.00	20.00	Architect' Data
รวม			385.00	
รวมทางสัญจร 30%		500.50 ตารางเมตร		

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนนิทรรศการ

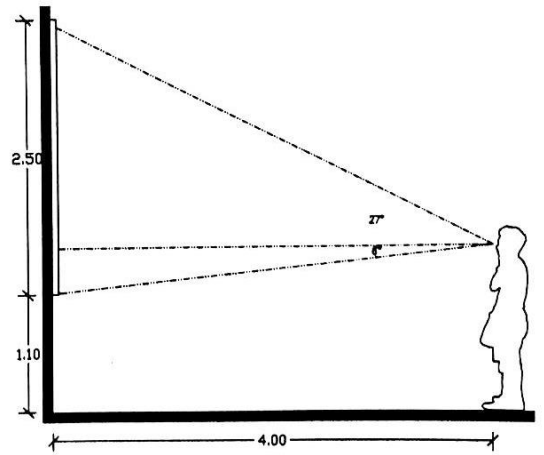
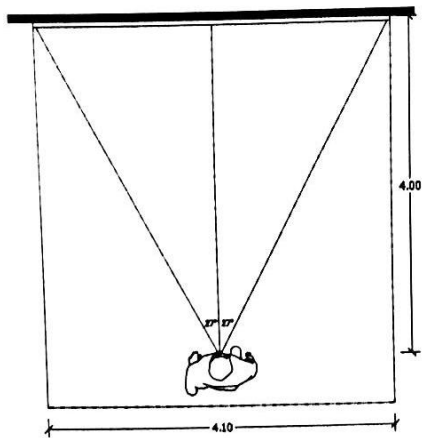
การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนนิทรรศการ พิจารณาจากมุมมองตามมาตรฐานของ Neufert Architect' Data third edition

จะวิเคราะห์ ตามประเภทของเทคนิคการจัดแสดง และเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

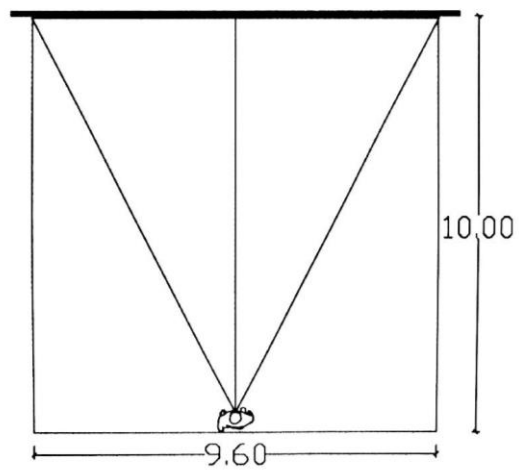
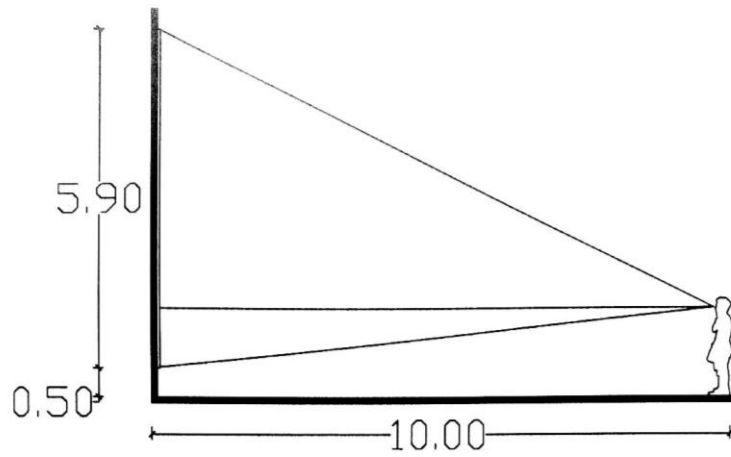
ประเภทบอร์ด

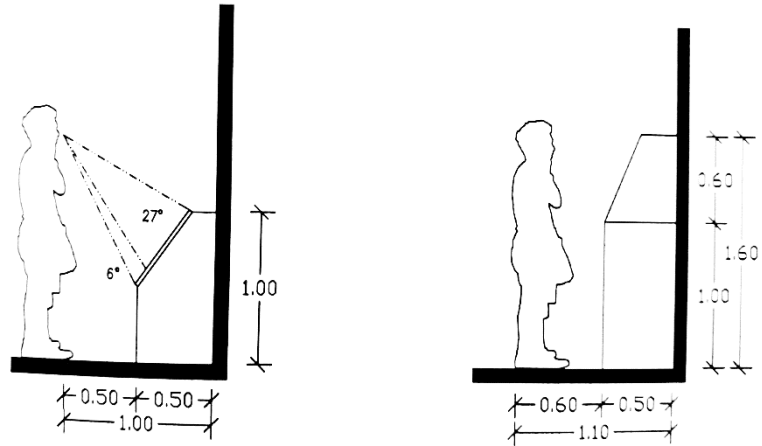
รูปที่ 4.1 ประเภทบอร์ด A 1.60 x 1.00 = 1.60

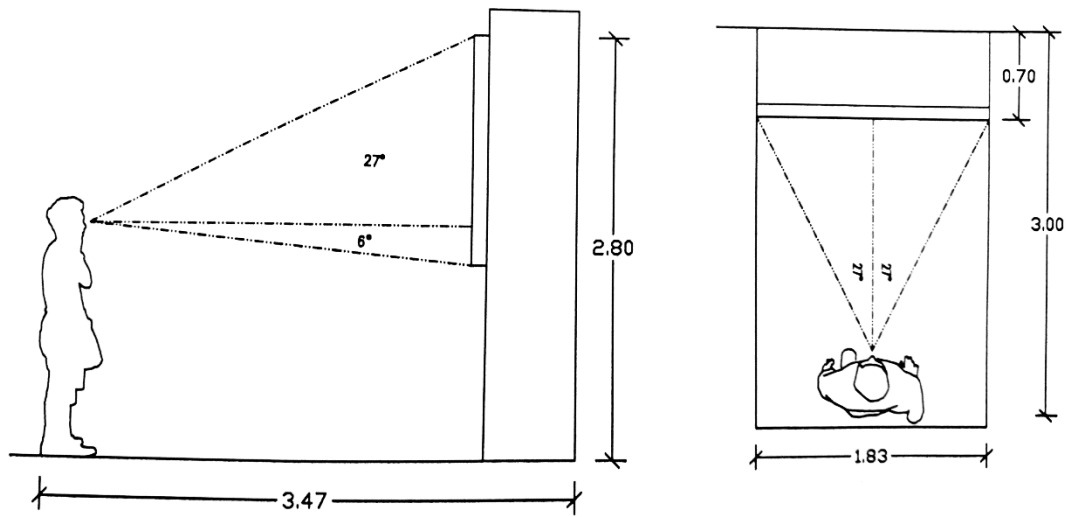
รูปที่ 4.2 ประเภทบอร์ด B $4.10 \times 4.00 = 16.40$

รูปที่ 4.3 ประเภทบอร์ด C $10.00 \times 9.60 = 96.0$

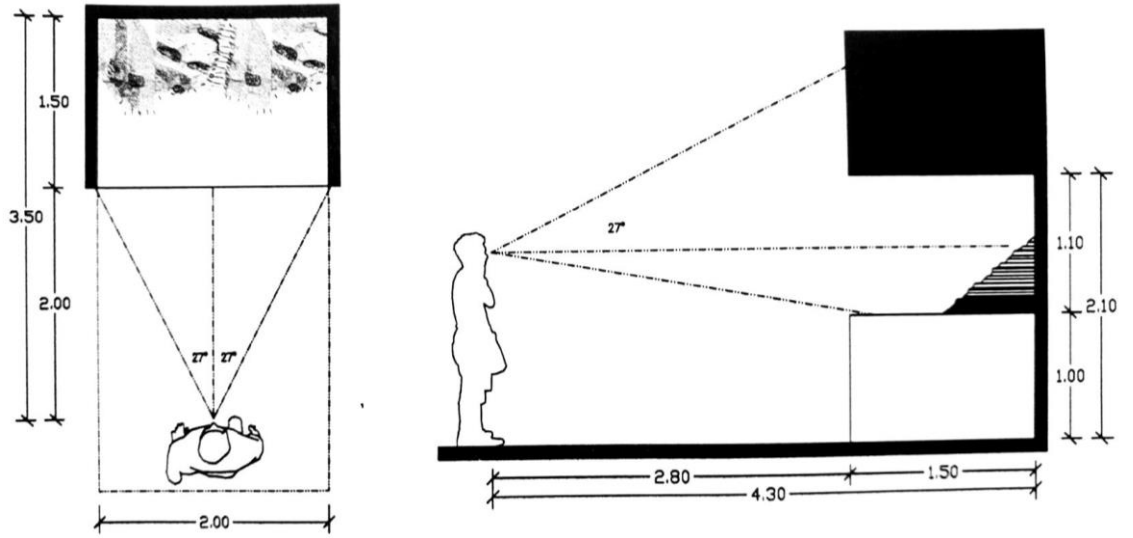

รูปที่ 4.4 ประเภท Electronic Board A 3.40 x 1.20 x 0.90 = 4.08

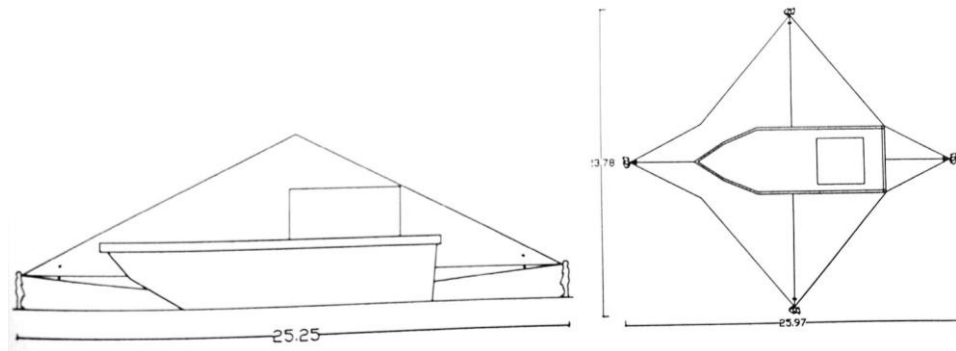

รูปที่ 4.5 ประเภท Electronic Board B 3.47 x 1.83 = 6.35

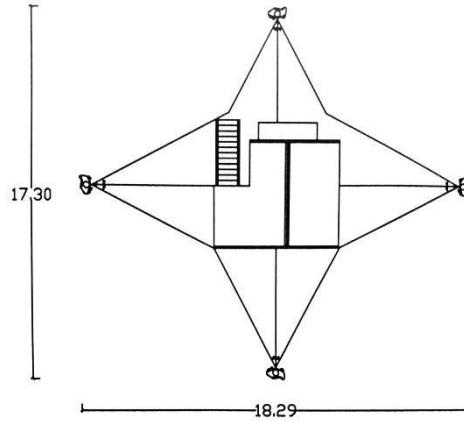

รูปที่ 4.6 ประเภท Diorama A $4.30 \times 2.00 = 8.60$

รูปที่ 4.7 ประเภท Model A $23.78 \times 25.25 = 600.45$

รูปที่ 4.8 ประเภท Model B 18.29x17.30 = 316.41

ตารางที่ 4.4 แสดงนิทรรศการ

เนื้อหาในการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง	จำนวน	ขนาด	พื้นที่รวม
3.1 นิทรรศการถาวร				
- การอพยพตั้งถิ่นฐาน	Board	1	70.00	70.00
- การขุดคลองลาดชะโด	Board	1	50.00	50.00
- ความภาคภูมิใจที่ ร.5 เสด็จ ประภาส	Board	1	24.00	24.00
- เรื่องราวของชาวจีนเข้ามา ค้าขาย	Board	1	36.00	36.00
- เริ่มขยายตลาดขึ้นบก	Board	1	36.00	36.00
- สร้างศาลเจ้า+ประเพณี	Board	1	54.00	54.00
- มีการตัดถนนและความเจริญ เข้ามา	Board	1	24.00	24.00
- เหตุการณ์ปัจจุบัน	Board	1	36.00	36.00
- ทำเรือ	model	1	200.00	200.00
3.2 นิทรรศการชั่วคราว	-	1	180	180.00
รวม				674.00
รวมทางสัญจร 30%			876.20 ตารางเมตร	

ตารางที่ 4.5 แสดงส่วนจัดเตรียมนิทรรศการ

องค์ประกอบ	จำนวน	จำนวน เจ้าหน้าที่	พื้นที่ต่อ หน่วย	รวม พื้นที่	อ้างอิง
- ห้องจัดเก็บอุปกรณ์	1	1	100.00	100.00	Architect' Data
- ห้องพักของเก่า	1	1	40.00	40.00	Architect' Data
- ห้องน้ำ	1	-	3.00	30.00	มาตรฐานอาคาร ราชการ
รวม				170.00	
รวมทางสัญญา 30%			221.00 ตารางเมตร		

ตารางที่ 4.6 แสดงส่วนบริการอาคาร

เนื้อหาในการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง	จำนวน	พื้นที่ต่อหน่วย	พื้นที่รวม
- ส่วนเทคนิค	1	1	40.00	40.00
- ฝ่ายงานระบบ	1	1	40.00	40.00
- ฝ่ายซ่อมบำรุง	1	1	25.00	25.00
- คนดูแลสวน	1		30.00	30.00
- แม่บ้าน	1	1	25.00	25.00
- ห้องเครื่องปั๊มน้ำ	1	1	100.00	100.00
- ห้องน้ำ	2	1	3.00	30.00
รวม				290.00
รวมทางสัญญา 30%			377.00 ตารางเมตร	

จำนวนประเภทที่พัก

ห้องพัก A1 สำหรับนักท่องเที่ยว 1-2 คน

ห้องพัก A2 สำหรับนักท่องเที่ยว 1-2 คน

ห้องพัก B1 สำหรับนักท่องเที่ยว 3-5 คน

ห้องพัก B2 สำหรับนักท่องเที่ยว 3-5 คน

ห้องพัก C1 สำหรับนักท่องเที่ยว 6-8 คน

ห้องพัก D1 สำหรับนักท่องเที่ยว 8 คน

ตารางที่ 4.7 แสดงส่วนที่พัก

องค์ประกอบ	จำนวน	จำนวน เจ้าหน้าที่	พื้นที่ต่อ หน่วย	รวมพื้นที่	อ้างอิง
- ห้องพัก A1	2	-	30.00	60.00	Architect' Data
-ห้องพัก A2	1	-	30.00	30.00	Architect' Data
-ห้องพัก B1	2	-	42.00	84.00	Architect' Data
-ห้องพัก B2	1	-	42.00	42.00	Architect' Data
-ห้องพัก C1	1	-	56.00	56.00	Architect' Data
-ห้องพัก D1	1	-	64.00	64.00	Architect' Data
รวม				336.00	
รวมทางสัญจร 30%				436.80 ตารางเมตร	

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนกิจกรรม

พื้นที่ใช้สอยส่วนกิจกรรมการประมง

คิดจากจำนวนคนเข้าร่วมกิจกรรมรอบละ 10 คน

ผู้เข้าทำกิจกรรม 1 คนใช้พื้นที่ $0.90 \times 0.90 = 0.81$ ตรม.

รวมผู้เข้าร่วมกิจกรรมและวิทยากรทั้งหมด 11 คน $0.81 \times 11 = 8.91$ ตรม.

รวมพื้นที่อุปกรณ์ที่ใช้ (ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด) $12.25 \times 11 = 134.75$ ตรม.

รวมพื้นที่ใช้กิจกรรมการประมง $134.75 + 8.91 = 143.66$ ตรม.

พื้นที่ใช้สอยส่วนกิจกรรมการเกษตร

คิดจากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมรอบละ 10 คน

ผู้เข้าทำกิจกรรม 1 คนใช้พื้นที่ $0.90 \times 0.90 = 0.81$ ตรม.

รวมผู้เข้าร่วมกิจกรรมและวิทยากรทั้งหมด 11 คน $0.81 \times 11 = 8.91$ ตรม.

รวมพื้นที่อุปกรณ์ที่ใช้ (ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด) 400 ตรม. + 8.9 = 408.91 ตรม.

รวมพื้นที่ใช้กิจกรรมการเกษตร 408.91 ตรม.

พื้นที่ใช้สอยส่วนกิจกรรมการทำอาหารพื้นถิ่น

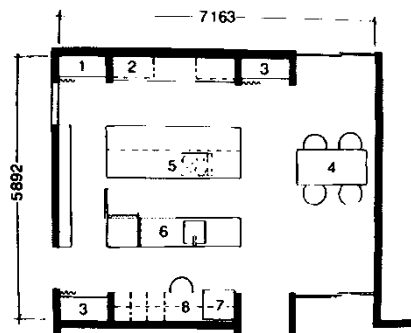
คิดจากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมรอบละ 10 คน

ผู้เข้าทำกิจกรรม 1 คนใช้พื้นที่ $0.90 \times 0.90 = 0.81$ ตรม.

รวมผู้เข้าร่วมกิจกรรมและวิทยากรทั้งหมด 11 คน $0.81 \times 11 = 8.91$ ตรม.

รวมพื้นที่อุปกรณ์ที่ใช้ 42.17 ตรม.

รวมพื้นที่ใช้กิจกรรมการทำอาหารพื้นถิ่น $42.17 + 8.91 = 51.08$ ตรม.

รูปที่ 4.9 ภาพแสดงพื้นที่ครัว

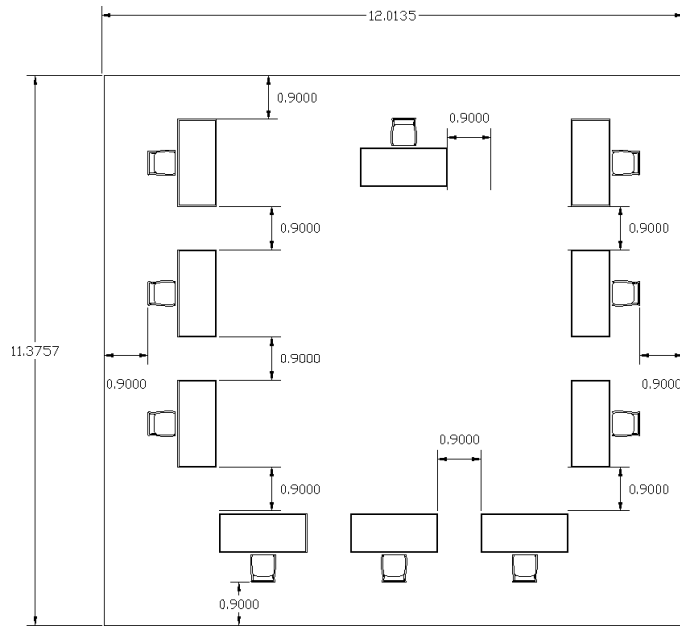
พื้นที่ใช้สอยส่วนทำขนมไทย

ใช้พื้นที่เดียวกับพื้นที่ทำอาหารพื้นถิ่น

พื้นที่ใช้สอยส่วนการทำเรือจำลอง

คิดจากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมรอบละ 10 คน

ขนาดอุปกรณ์ที่ใช้ + จำนวนคน = 136.44 ตรม.

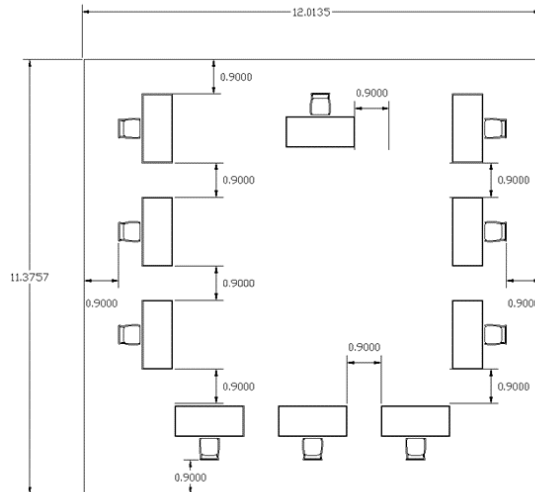

รูปที่ 4.10 ภาพแสดงพื้นที่ส่วนกิจกรรมทำเรื่องจำลอง

พื้นที่ใช้สอยส่วนทำดอกไม้ดอกไม้ประดิษฐ์

คิดจากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมรอบละ 10 คน

ขนาดอุปกรณ์ที่ใช้ + จำนวนคน = 136.44 ตรม.

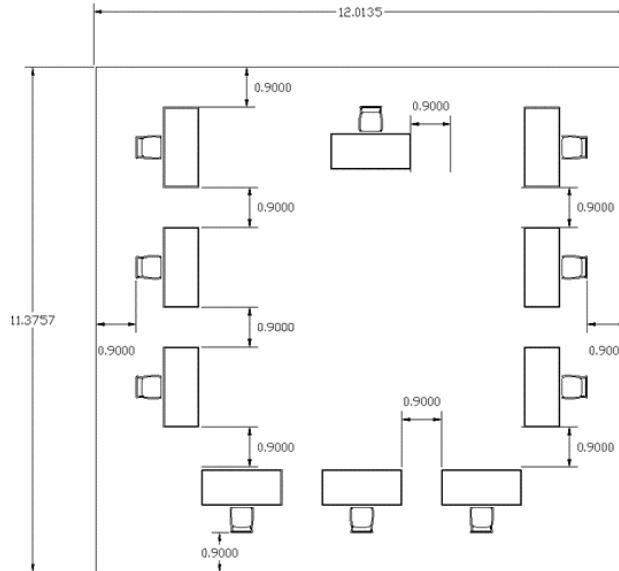

รูปที่ 4.11 ภาพแสดงพื้นที่ส่วนกิจกรรมทำดอกไม้ประดิษฐ์

พื้นที่ใช้สอยส่วนทำผ้าหรีด

คิดจากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมรอบละ 10 คน

ขนาดอุปกรณ์ที่ใช้ + จำนวนคน = 136.44 ตรม.

รูปที่ 4.12 ภาพแสดงพื้นที่ส่วนกิจกรรมทำผ้าหรีด

ตารางที่ 4.8 แสดงส่วนสนับสนุนโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวน	จำนวน เจ้าหน้าที่	พื้นที่ต่อ หน่วย	รวมพื้นที่	อ้างอิง
- ร้านอาหาร ทำอาหาร	1	1	560.00	560.00	Architect' Data
- ร้านกาแฟ	1	1	16.00	16.00	Architect' Data
- เจ้าหน้าที่ของที่ระลึก	1	1	80.00	80.00	Architect' Data
- พื้นที่เช่าแสดงสินค้า	1	-	200.00	200.00	Architect' Data
- ห้องน้ำ	2	-	3.00	30.00	Architect' Data
- พื้นที่ทำกิจกรรม	1	-	264.00	264.00	Architect' Data
- ปลุกผัก	1	-	600.00	600.00	Architect' Data
- พื้นที่สีเขียว	1	-	2,670.00	2,670.00	Architect' Data
- พื้นที่แสดงสินค้า	1	-	250.00	250.00	Architect' Data

- พื้นที่ทำหัตถกรรม	1	-	1,024.00	1,024.00	Architect' Data
รวม				5,694.00	
รวมทางสัญจร 30%			7,402.00 ตารางเมตร		

ตารางที่ 4.9 พื้นที่จอดรถ

องค์ประกอบ	จำนวน	จำนวน เจ้าหน้าที่	พื้นที่ต่อ หน่วย	รวมพื้นที่	อ้างอิง
- รถยนต์	-	-	ใช้พื้นที่วัด	-	Architect' Data
- รถจักรยานยนต์	-	-	ใช้พื้นที่วัด	-	
- รถจักรยาน	-	-	20.00	20.00	
รวม				20.00	
รวมทางสัญจร 30%				26.00 ตารางเมตร	

สรุปพื้นที่ใช้สอย

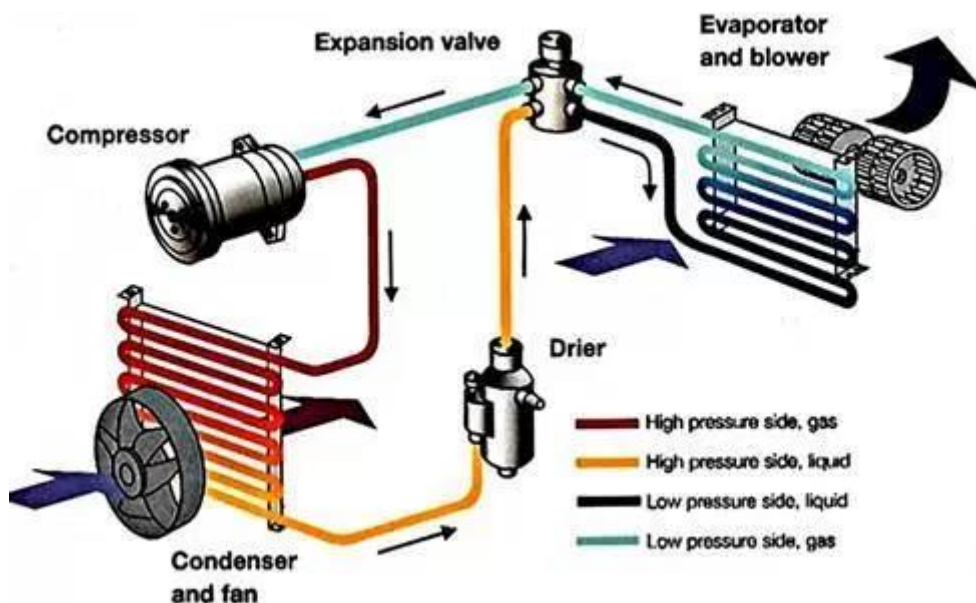
1. ส่วนบริหาร	มีพื้นที่ทั้งหมด	168.35	ตารางเมตร
2. ส่วนบริการและประชาสัมพันธ์	มีพื้นที่ทั้งหมด	500.5	ตารางเมตร
3. ส่วนนิทรรศการ	มีพื้นที่ทั้งหมด	876.00	ตารางเมตร
4. ส่วนจัดเตรียมนิทรรศการ	มีพื้นที่ทั้งหมด	221.00	ตารางเมตร
5. ส่วนบริการอาคาร	มีพื้นที่ทั้งหมด	377.00	ตารางเมตร
6. ส่วนที่พัก	มีพื้นที่ทั้งหมด	436.00	ตารางเมตร
7. ส่วนสนับสนุนโครงการ	มีพื้นที่ทั้งหมด	7,402.00	ตารางเมตร
8. ที่จอดรถ	มีพื้นที่ทั้งหมด	26.00	ตารางเมตร
พื้นที่โครงการทั้งหมดเท่ากับ		10,007.2	ตารางเมตร

ประมาณ 6.25 ไร่

4.1.7 องค์ประกอบอื่นๆ

งานระบบปรับอากาศ

- เครื่องปรับอากาศ Split Type

รูปที่ 4.13 ภาพแสดงระบบการทำงานของระบบปรับอากาศแบบ Split Type

งานระบบไฟ

- ไฟฟ้ากำลังใช้ระบบ 3 เฟส 4 สาย แรงดัน 380 โวลต์ ความถี่ 50 เฮิรตซ์ สำหรับ เครื่องปรับอากาศ และเครื่องจักรกลต่างๆ
- ไฟฟ้ากำลังใช้ระบบ 1 เฟส 220 โวลต์ สำหรับใช้กับไฟฟ้าแสงสว่างและเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ

ระบบไฟฟ้าสำรอง

- ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า Generator สำหรับอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง

ระบบป้องกันอัคคีภัยและระบบดับเพลิง

- ระบบดับเพลิงที่เลือกใช้ประกอบไปด้วย
  1. ระบบดับเพลิงด้วยน้ำชนิดโปรยเป็นฝอยใช้ในส่วนโถงต้อนรับ และ ส่วนนิทรรศการ
  2. ระบบดับเพลิงด้วยน้ำยาชนิดสายสูบและแบบมือถือ ใช้ในส่วนสำนักงานและที่พัก

ระบบสุขาภิบาล

- ระบบน้ำใช้
  1. ระบบน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาค
- ระบบบำบัดน้ำ
  - 1.ระบบบำบัดน้ำเสียแบบบึงประดิษฐ์
(Constructed Wetland)

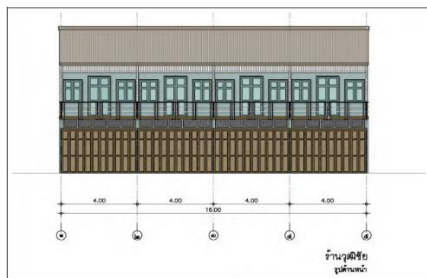

รูปที่ 4.14 ภาพแสดงระบบการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียแบบบึงประดิษฐ์

4.2. การนำไปใช้ในองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

4.2.1 การใช้วัสดุ

ขนาด

รูปที่ 4.15 รูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น

วัสดุ

รูปที่ 4.16 วัสดุไม้

สี

รูปที่ 4.17 สี

นำมาเป็นองค์ประกอบร่วมในการออกแบบเพื่อทำให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมชุมชน
ทำให้การเกิดขึ้นของโครงการดูเป็นองค์ประเดียวกัันกับชุมชน

4.2.2 การกำหนดโครงสร้างและการก่อสร้าง

1. ระบบโครงสร้างเสา - คาน (Skeleton System)

รูปที่ 4.18 แสดงตัวอย่างโครงสร้างแบบ เสา-คาน

2. ระบบโครงสร้างแผ่นคอนกรีตสำเร็จรูป (Precast Concrete System)

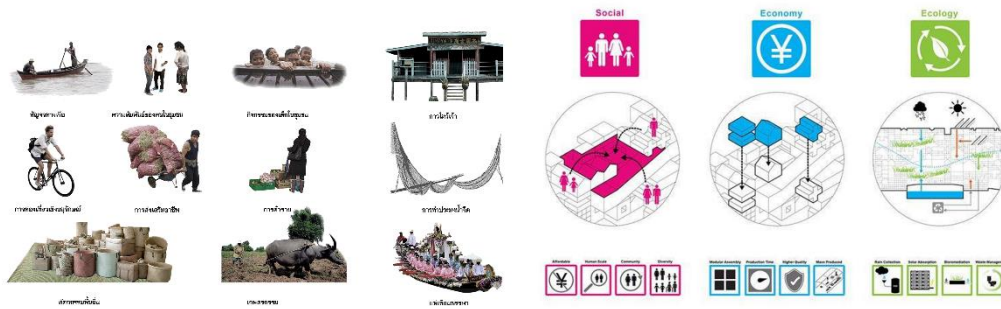
รูปที่ 4.19 แสดงตัวอย่างโครงสร้างแบบแผ่นคอนกรีตสำเร็จรูป

บทที่ 5

การออกแบบ

5.1. แนวความคิดในการออกแบบ

เนื่องจากชุมชนตลาดลาดชะโดเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิต และวัฒนธรรมประเพณีที่เก่าแก่น่าสนใจ โดยเฉพาะบ้านไม้ยกพื้นสูงที่อยู่ริมคลอง ที่ออกแบบมาให้สัมพันธ์กันสภาพแวดล้อมโดยรอบและยังมีเรือนแถวไม้ไว้ค้าขายในอดีตเคยเป็นเมือท่าที่สำคัญเป็นแหล่งรวมสินค้ามากมายแต่ เมื่อมีการตัดถนนเข้ามาทำให้ตลาดซบเซาลง วัฒนธรรมประเพณีที่น่าสนใจ ก็เริ่มหายไป จำทำให้เกิดโครงการศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนตลาดลาดชะโดขึ้นเพื่อให้เกิดแนวทางการจัดการในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

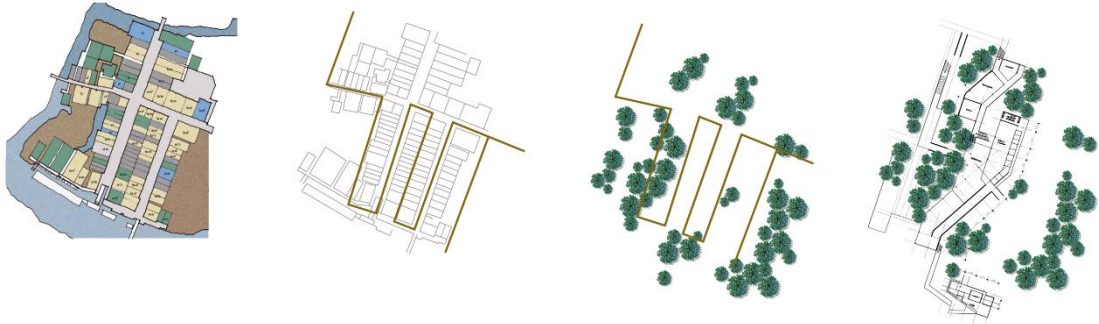

รูปภาพที่. 5.1.ภาพแสดงแนวคิดของโครงการ

5.2.แนวคิดในการออกแบบลักษณะความเป็นลาดชะโด

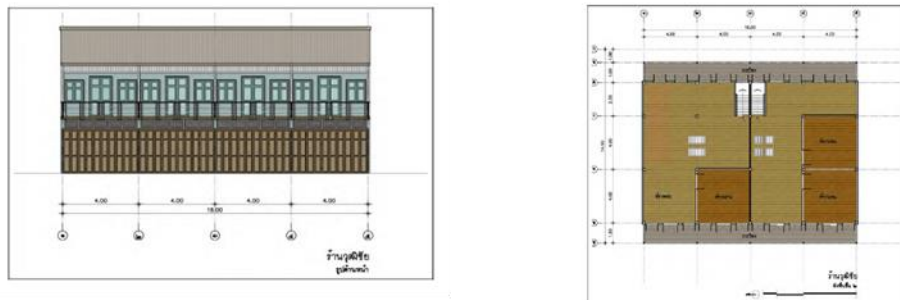
เป็นการวิเคราะห์ถึงลักษณะของชุมชนและตลาดลาดชะโดเพื่อนำมาใช้เป็นองค์ประกอบที่สื่อถึงเอกลักษณ์ที่แสดงออกถึงความเป็นลาดชะโดให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

- 1) การนำเอาแนวคิดการออกแบบการเดินทางสัญจรผ่านในตลาดที่มีความน่าสนใจเพราะมีการเข้าถึงของพื้นที่ได้ทั่วถึงและเป็นระเบียบ นำมาเป็นแนวทางการจัดแนวทางการเดินภายในอาคารศูนย์การเรียนรู้ โดยการศึกษาวិธีการเดินทาง

รูปภาพที่ 5.2.ภาพแสดงการวิเคราะห์การเดินทางในตลาด

- 2) การนำเอาลักษณะของบ้านเรือน ตลาด มีวิเคราะห์เอาลักษณะเด่นของอาคารบ้านเรือนในชุมชนมาเป็นต้นแบบของศูนย์การเรียนรู้และส่วนของที่พัก

รูปภาพที่ 5.3.ภาพแสดงลักษณะของอาคารในตลาดตลาดชะโด

- 3) การศึกษาการศึกษาบริบทบริเวณชุมชนตลาดชะโดนี้เป็นพื้นที่ ที่มีน้ำท่วมประจำเกือบทุกปี ทำให้อาคารบ้านเรือนของชาวบ้านแถวนี้มีลักษณะยกพื้นสูง จึงมีการออกแบบให้ตัวอาคารมีความสูงเพื่อรองรับระดับน้ำท่วมในแต่ละปีด้วยผลการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลจากแหล่งชุมชน

รูปภาพที่ 5.4.ภาพแสดงระดับน้ำและผลการออกแบบส่วนที่พักเพื่อรองรับน้ำท่วม

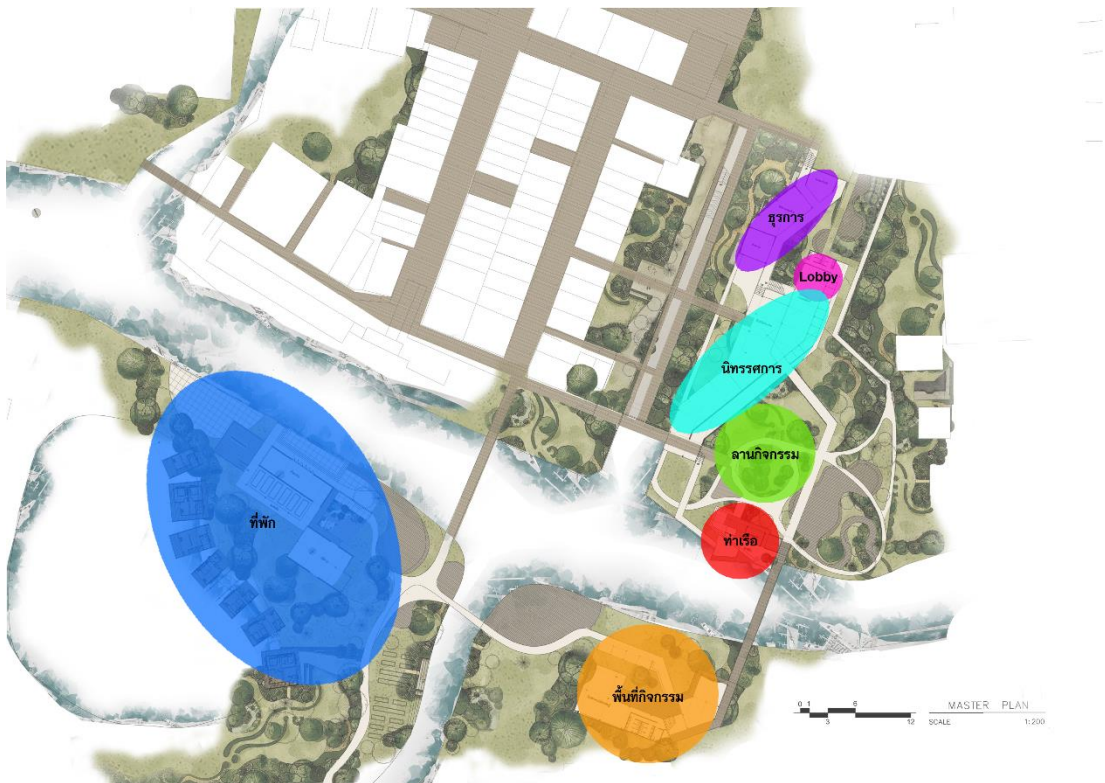
5.3. การวิเคราะห์การวางผัง

เนื่องด้วยตัวโครงการอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนและแวดล้อมด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่ จึงเห็นสมควรแก่การอนุรักษ์ไว้ จึงมีการวางผังตัวอาคารให้เว้น ต้นไม้ขนาดกลางและใหญ่ไว้ ทำให้บริเวณ site มีความร่มรื่นและมีเงาไม้ปกคลุม ทำให้ประหยัดการใช้พลังงานไฟฟ้าภายในโครงการ ได้อย่างมาก

5.4. การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

เนื่องจากโครงการมีการให้ความสำคัญกับตลาดลาดชะโดเป็นอย่างมาก ผู้ออกแบบจึงมีความคิดที่จะทำให้ ตัวโครงการสามารถเชื่อมต่อกับตลาดและ ชุมชนได้ คือต้องการให้ตัวโครงการรวมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนโดยไม่รู้สึกรบกวน และให้ประโยชน์แก่ชุมชน

การวิเคราะห์ รูปแบบของ Function Diagram และ Zoning ได้คำนึงถึงบริบทโดยรอบ และเส้นทางการเดินเนื่องจาก เส้นทางการเดินของชุมชนค่อนข้างจำกัด จึงต้องออกแบบเส้นทางการเดินให้สอดคล้องกับเส้นทางภายในชุมชน เพื่อเชื่อมโยงเข้ากับทางเดินและ Function ต่างๆภายในโครงการ

รูปภาพที่ 5.5 แสดง zoning บริเวณทั้งหมดของ site

ส่วนทางเดินภายในโครงการนั้นได้นำรูปแบบการเดินภายในตลาดมาเป็นต้นแบบการเดินภายในโครงการเนื่องจากเห็นผลดีของเส้นทางการเดินภายในตลาดที่สามารถนำพาผู้คนให้สามารถเดินได้ทั่วถึงของตลาดจึงนำเอาลักษณะการเดินของตลาดมาวิเคราะห์และนำมาประยุกต์ใช้การเส้นทางการเดินในโครงการด้วย

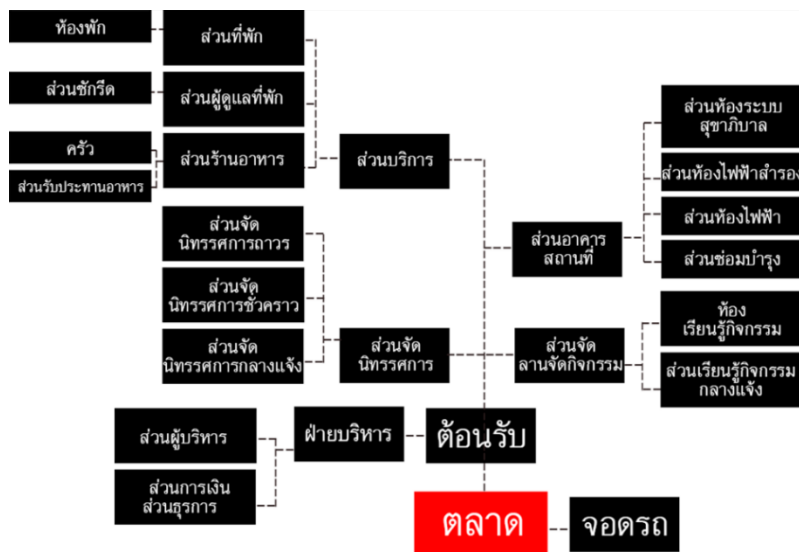
รูปแบบทางเดินแบบนี้จะเป็นการเปิดรับคนจากทั้งสองช่องทาง ทั้งทางเชื่อมจากตลาดด้านในและทางเชื่อมริมคลอง และนำทางให้ทุกคนเดินตามทางที่ถูกกำหนดไว้ ทำให้สามารถเข้าชมได้ทั่วทั้งโครงการด้วยการนำรูปแบบการเดินของตลาดมาประยุกต์ใช้

รูปภาพที่ 5.6 แสดงเส้นทางการเดินเชื่อมเข้าหา site

5.5. การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย

ภายในโครงการจะมีส่วนของ นิทรรศการ ส่วนบริหาร ส่วนต้อนรับ ส่วนที่พัก ส่วนกิจกรรม ทุกส่วน สามารถเข้าถึงตลาดได้อย่างสะดวก

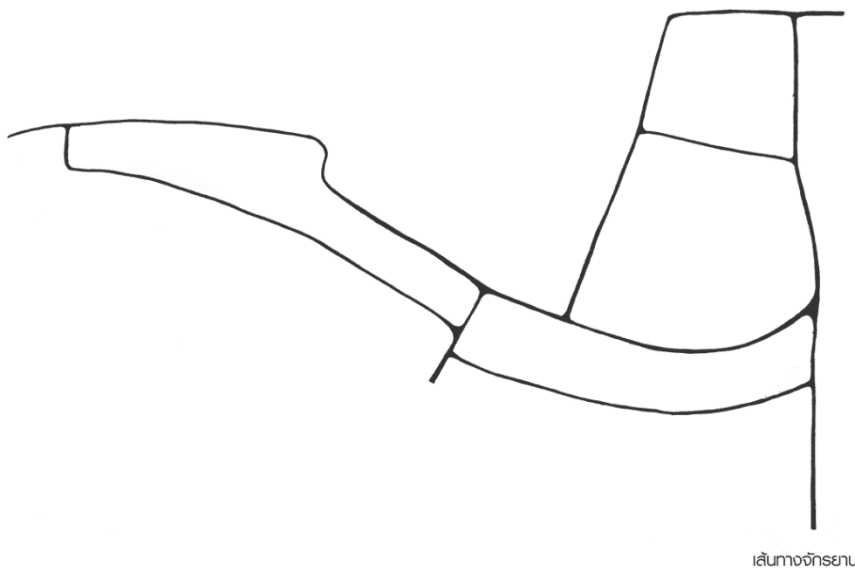
รูปภาพที่ 5.7 แสดงฟังก์ชัน Diagram

5.6. การพัฒนาแบบ

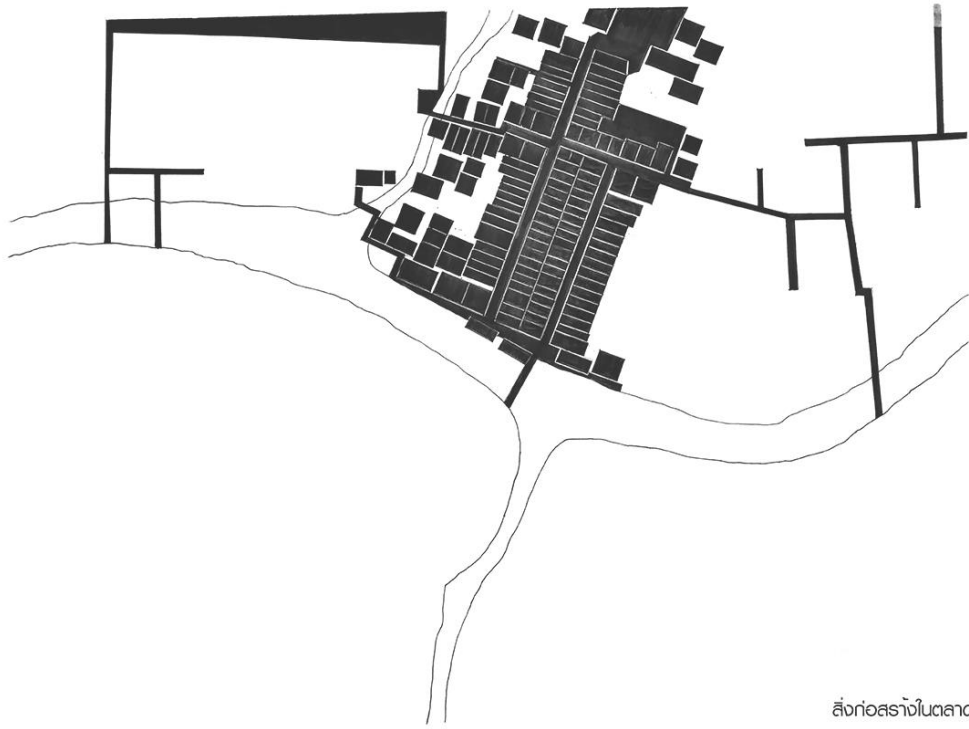
การพัฒนาแบบครั้งที่ 1 มาจากการเริ่มหาทางเชื่อมหลักเพื่อนำมาเป็นเส้นทางการเข้าถึงของโครงการ และวางแผนคร่าวๆ โดยอ้างอิงจากการวิเคราะห์ site เข้ามาช่วยในการจัดวาง Function

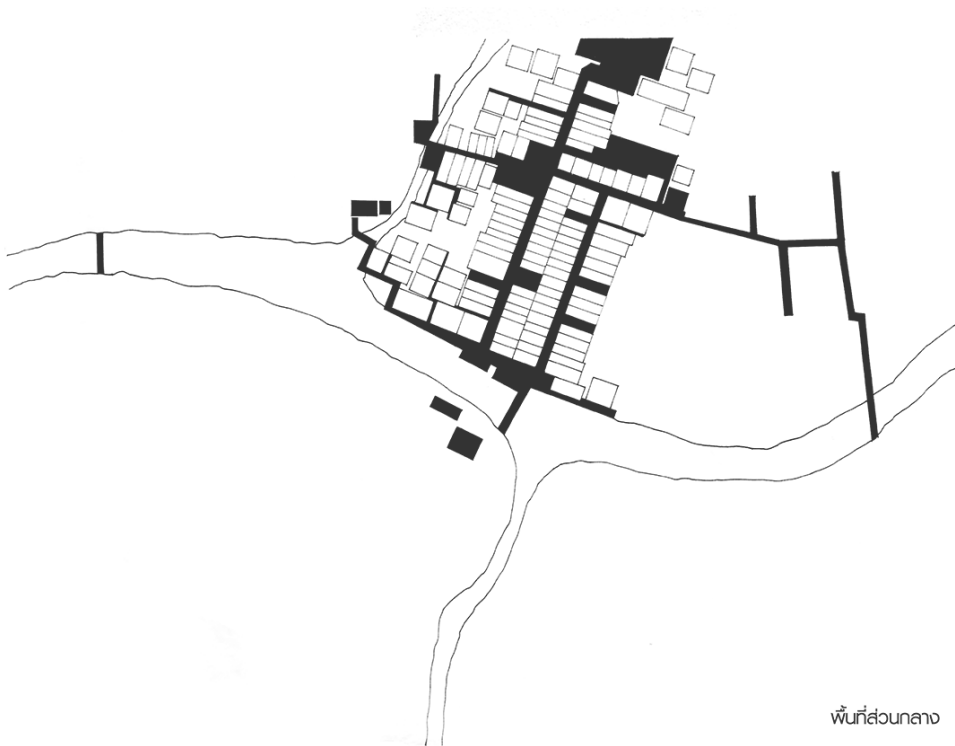
รูปภาพที่. 5.8 แสดงวิเคราะห์เส้นทางรอบ site

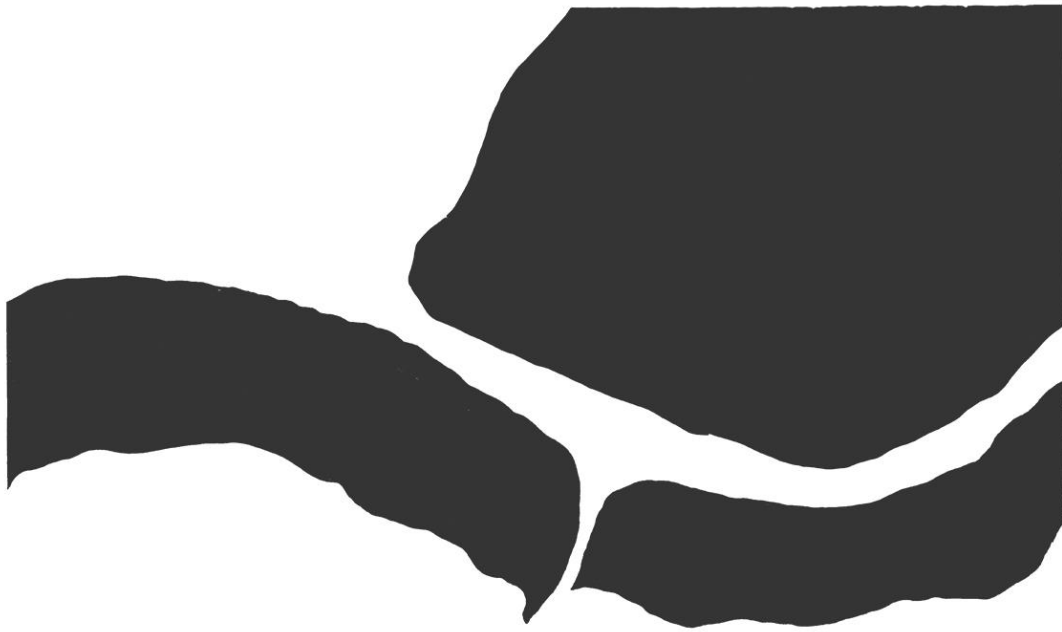
รูปภาพที่. 5.9 แสดงวิเคราะห์เส้นทางจักรยาน

รูปภาพที่. 5.10 แสดงวิเคราะห์สิ่งก่อสร้างในตลาด

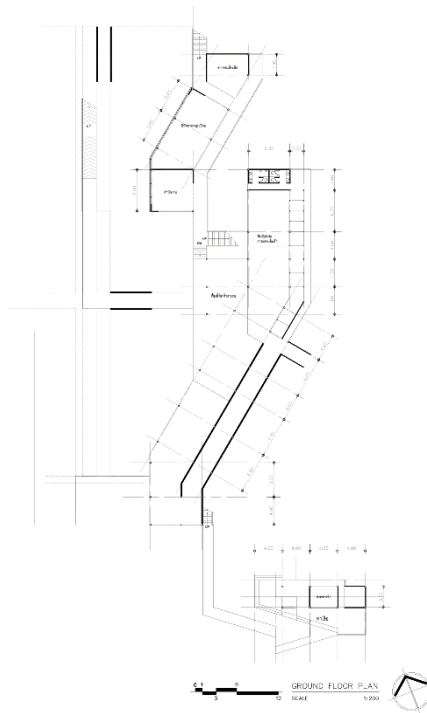

รูปภาพที่. 5.11 แสดงวิเคราะห์พื้นที่ส่วนกลาง

พื้นที่น้ำท่วมถึง

รูปภาพที่. 5.12 แสดงวิเคราะห์พื้นที่น้ำท่วมถึง

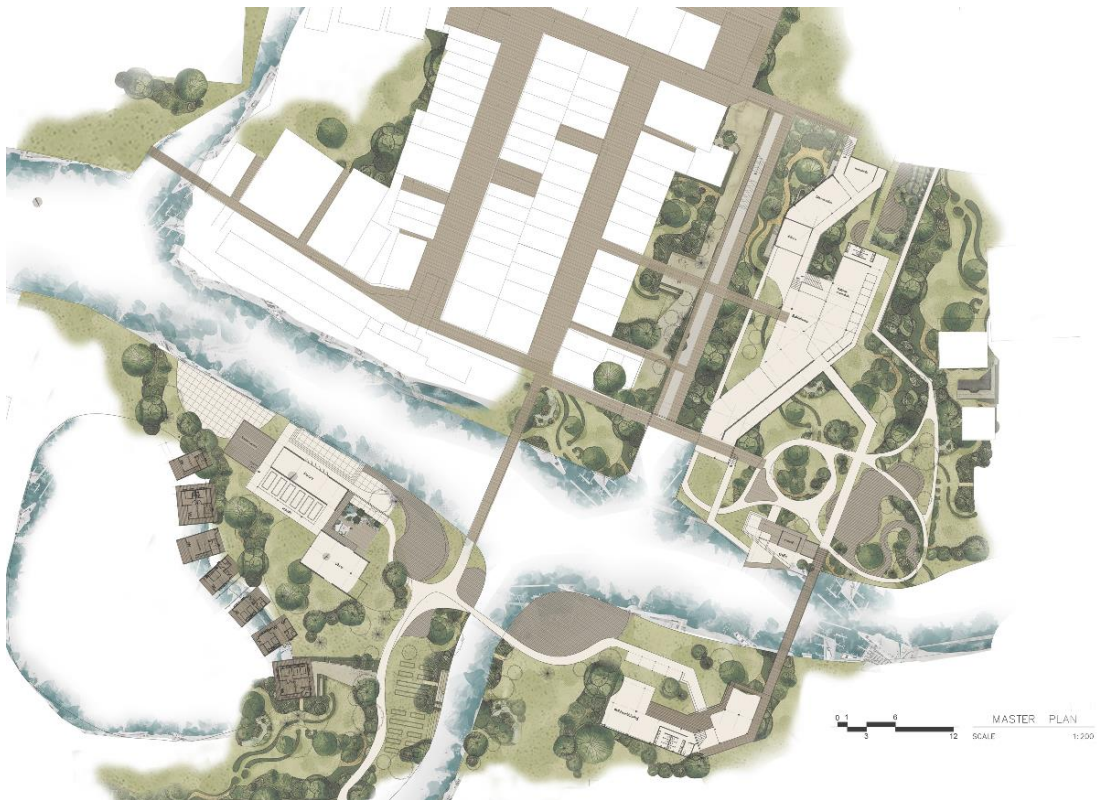

รูปภาพที่. 5.13 แสดง Plan

รูปภาพที่. 5.14 แสดง Plan ออกแบบให้เข้ากับบริบทเดิมที่มีต้นไม้

5.7. ผลงานออกแบบขั้นสุดท้าย

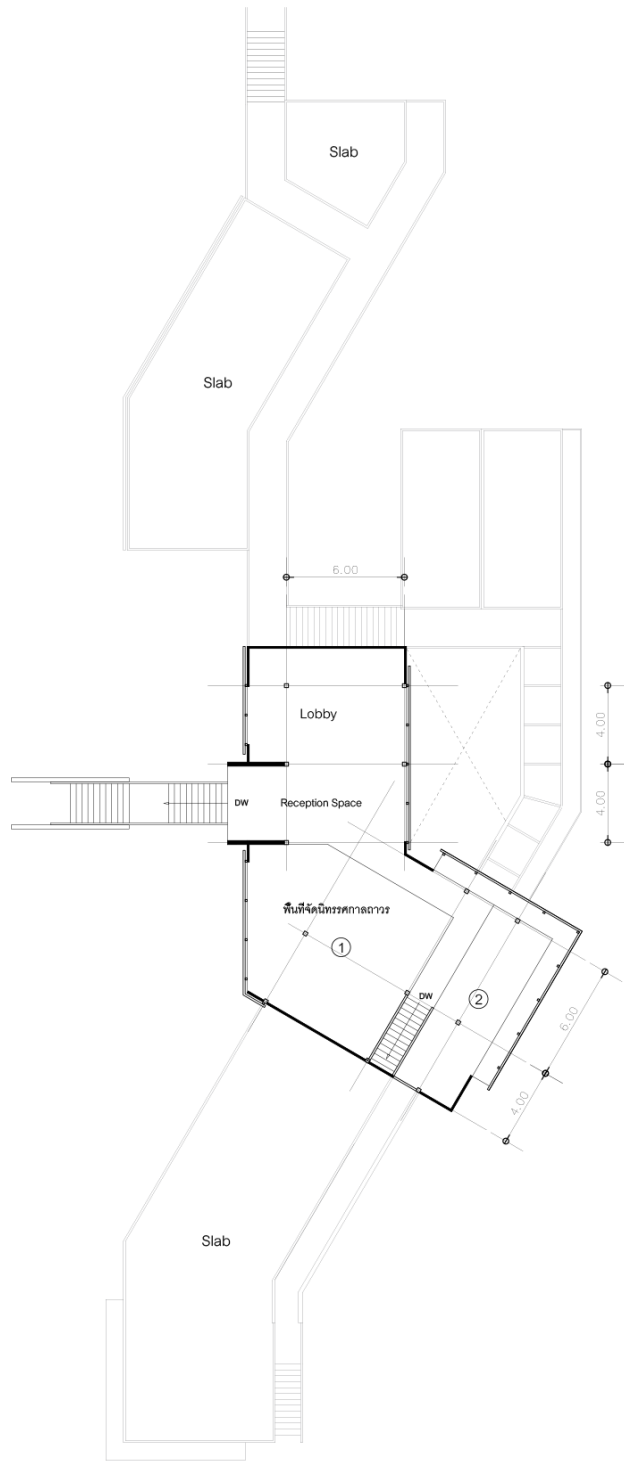
รูปภาพที่. 5.15 แสดง Master Plan

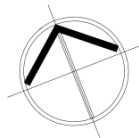

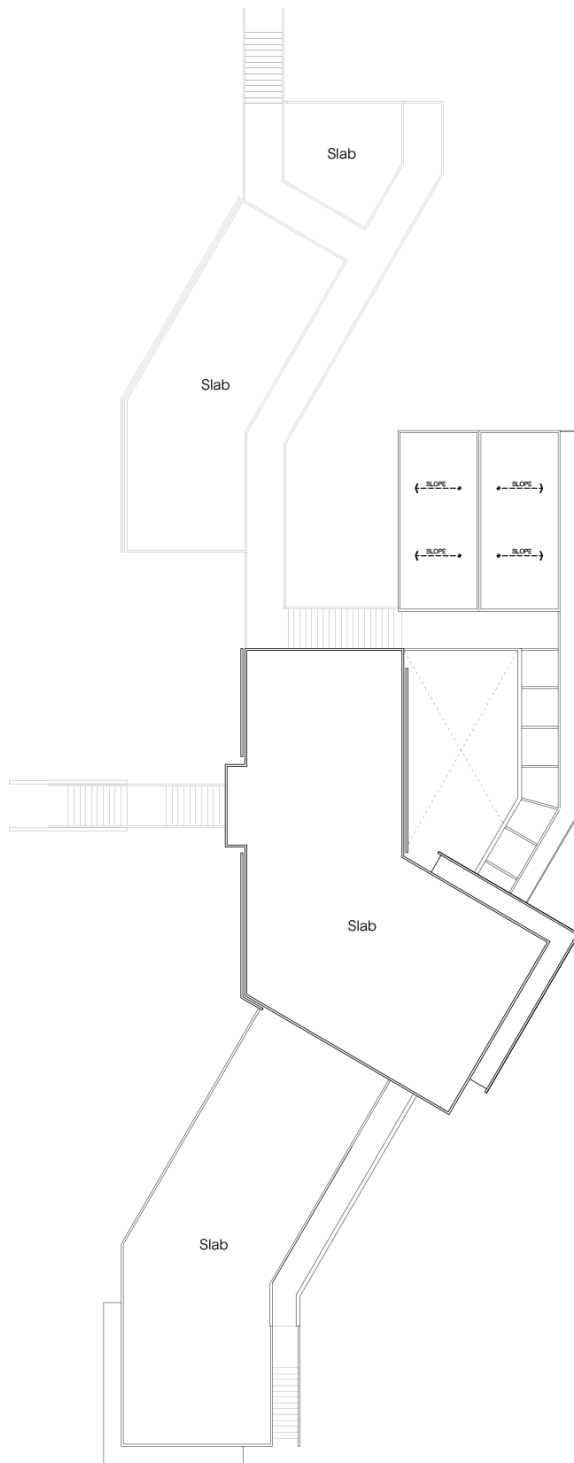

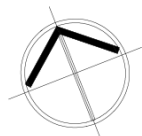
3rd FLOOR PLAN
SCALE 1:200

รูปภาพที่. 5.18 3rd FLOOR PLAN

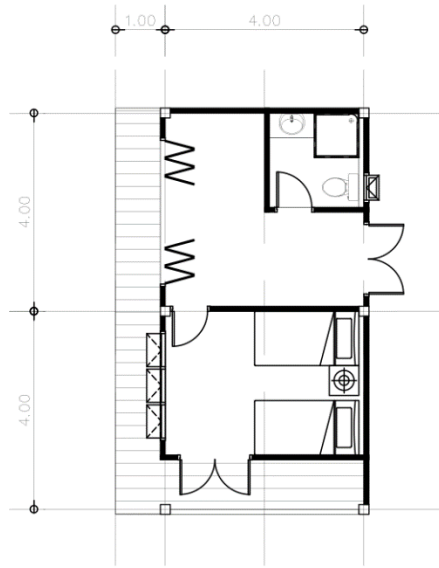

ROOF FLOOR PLAN
SCALE 1:200

รูปภาพที่ 5.19 ROOF FLOOR PLAN

A-1 FLOOR PLAN

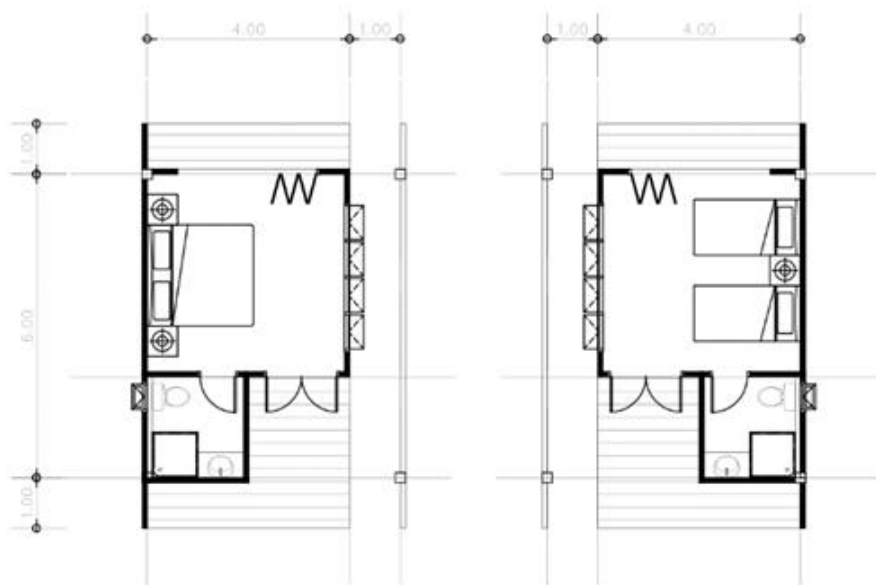

1 FLOOR PLAN

SCALE 1:100

รูปภาพที่ 5.20 A - 1 FLOOR PLAN

A-2 FLOOR PLAN

1 FLOOR PLAN

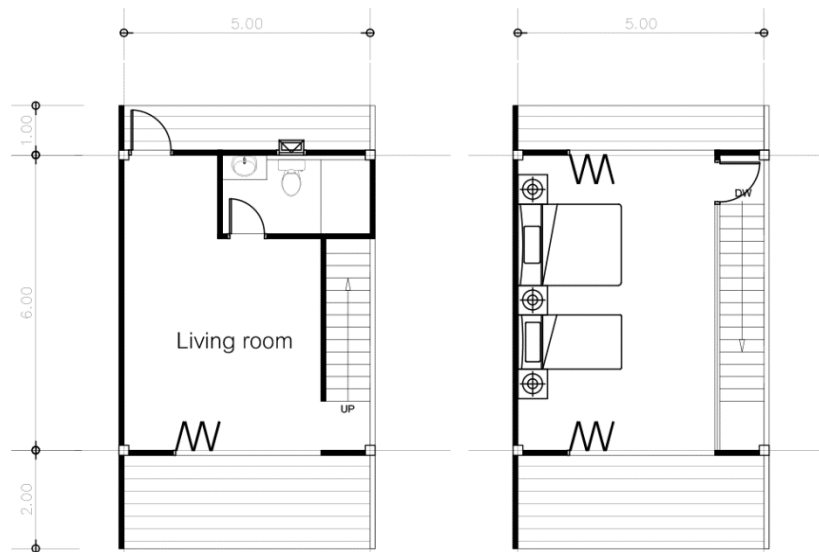
SCALE 1:100

1 FLOOR PLAN

SCALE 1:100

รูปภาพที่ 5.21 A - 2 FLOOR PLAN

B-1 FLOOR PLAN

1 FLOOR PLAN
SCALE 1:100

2 FLOOR PLAN
SCALE 1:100

รูปภาพที่. 5.22 B - 1 FLOOR PLAN

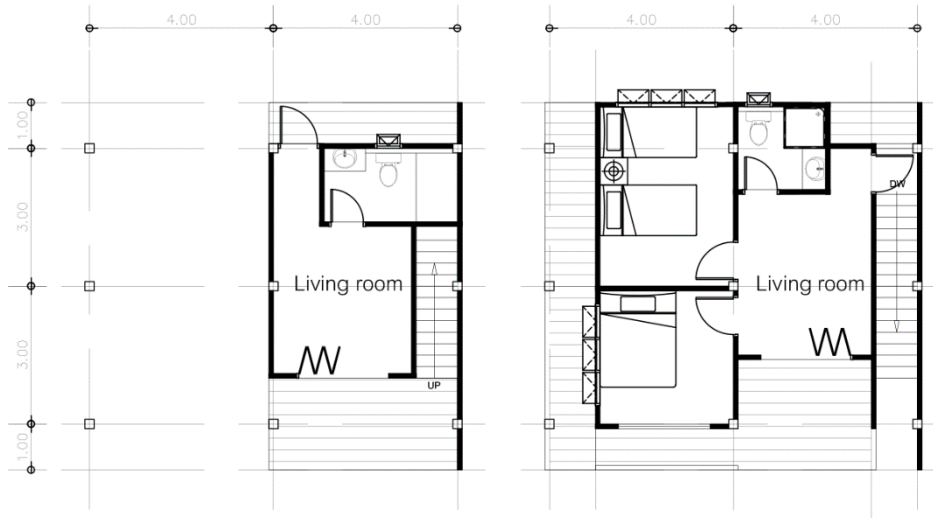
B-2 FLOOR PLAN

1 FLOOR PLAN
SCALE 1:100

รูปภาพที่. 5.23 B - 2 FLOOR PLAN

C-1 FLOOR PLAN

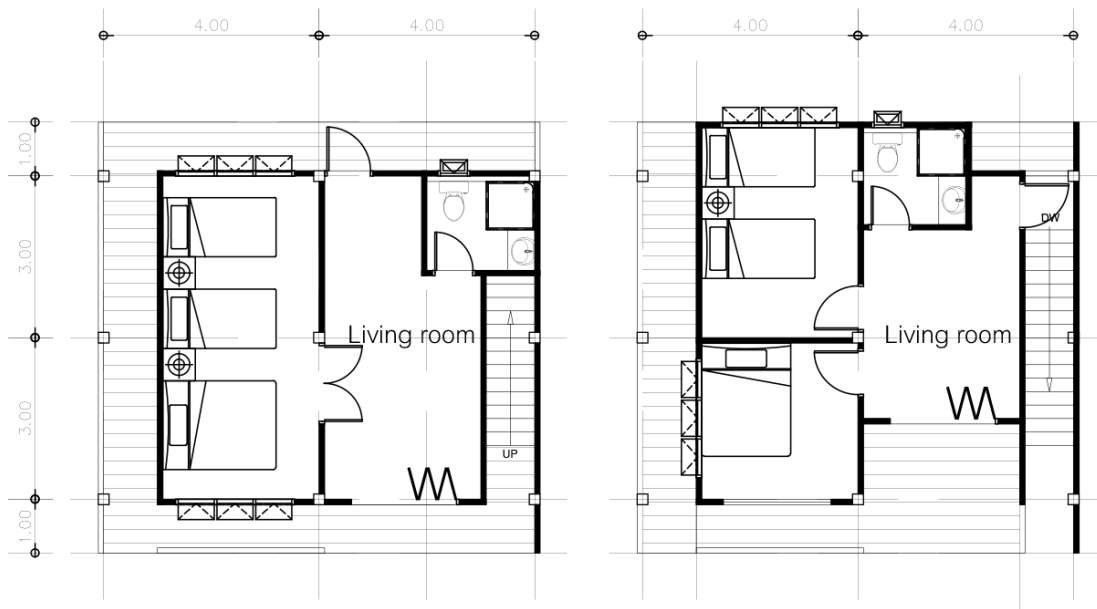

1 FLOOR PLAN
SCALE 1:100

2 FLOOR PLAN
SCALE 1:100

รูปภาพที่. 5.24 C - 1 FLOOR PLAN

D-1 FLOOR PLAN

1 FLOOR PLAN
SCALE 1:100

2 FLOOR PLAN
SCALE 1:100

รูปภาพที่. 5.25 D - 1 FLOOR PLAN

รูปภาพที่. 5.26 SECTION 01

รูปภาพที่. 5.27 SECTION 02

รูปภาพที่ 5.28 ELEVATION 01

รูปภาพที่ 5.29 ELEVATION 02

รูปภาพที่. 5.30 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.31 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.32 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.33 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.34 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.35 PERSPECTIVE

รูปภาพที่.5.36 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.37 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.38 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.39 PERSPECTIVE

รูปภาพที่. 5.40 ทุ่งจำลอง

รูปภาพที่. 5.41 ทุ่งจำลอง

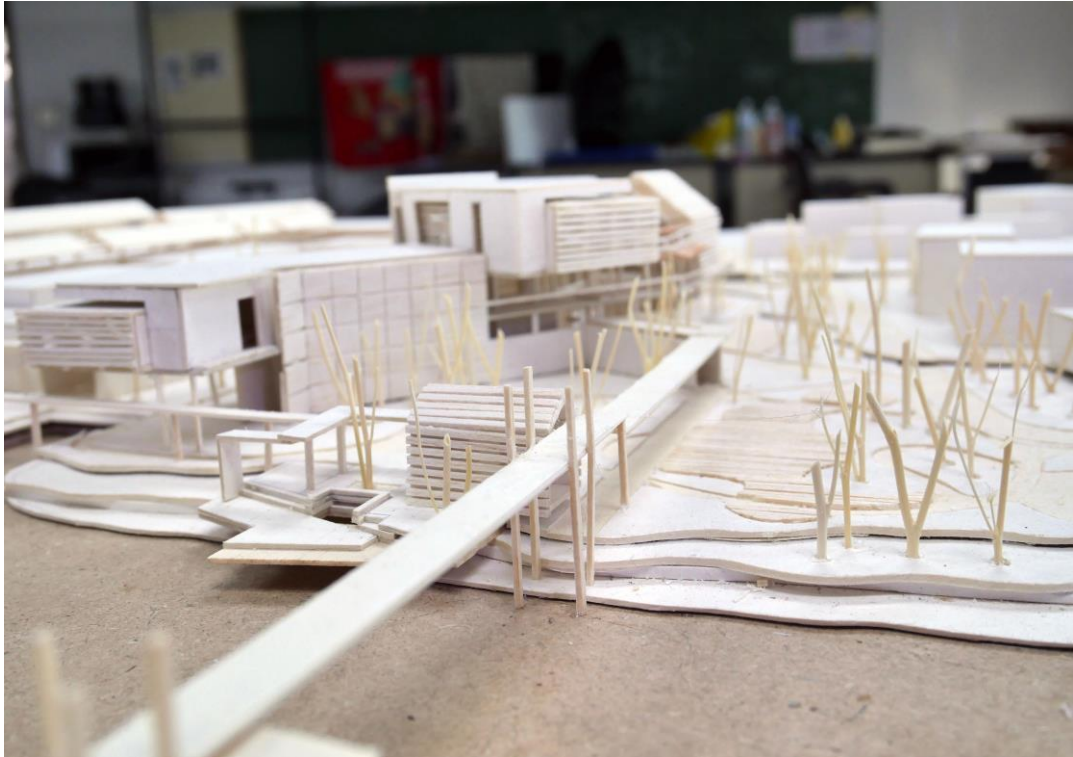

รูปภาพที่. 5.42 ทุ่งจำลอง

รูปภาพที่. 5.43 ทุ่งจำลอง

รูปภาพที่. 5.44 หุ่นจำลอง

รูปภาพที่. 5.45 หุ่นจำลอง

รูปภาพที่. 5.46 ทุ่งจำลอง

รูปภาพที่. 5.47 ทุ่งจำลอง

บรรณานุกรม

อิศรัฎฐ์ รินไธสง และคณะ. 2552. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนเมืองเก่า

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุดม เขยกีวงศ์. 2552. ตลาดเก่า 50-200 ปี. กรุงเทพมหานคร: ภูมิปัญญาสร้างสรรค์.

ปิ่นรัชฎ์ กาญจนัษฐิติ. 2552. การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชน.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนัชญา วาจกวีศุทธิ. 2548. ชุมชนตลาดริมน้ำ พิพิธภัณฑน์มีชีวิต. กรุงเทพมหานคร:

อิโคโมสไทย.

งานแห่เทียนพรรษาทางน้ำ ณ คลองลาดชะโด. 2556. (เข้าถึงได้จาก) งานแห่เทียนพรรษาทาง

น้ำ ณ คลองลาดชะโด : <https://www.facebook.com/banladchado/>

ประภาพร บำรุงไทย การจัดการเชิงอนุรักษ์ตลาดลาดชะโด. 2556. (เข้าถึงได้จาก)

: http://www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis_th.asp?id=0000009378

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ผู้จัดทำโครงการ	นายธนกร โพธิ์นุช คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรม หลักสูตร 5ปี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วันเดือนปีเกิด.	จันทร์ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2536
ปีพุทธศักราช.	การศึกษา,สถานศึกษา
2548	จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนวัดลาดประทุมคงคาราม
2551	จบการศึกษาชั้นมัธยมต้นที่โรงเรียนสุภลักษณ์
2554	จบการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา สุพรรณบุรี
2560.	จบการศึกษาปริญญาบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม สาขาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์